JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1858. Zaturdag, 11 December. N°. 99.

HOOFD-BUREAU: Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij E. FUHRI & Co., te **Pasaroean** bij WEIJERMANS & Co., te **Cheribon** bij BLOK & RUZETTE en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te ***Amsterdam.***

Prijs per half jaar voor *Batavia*	*f*	12,50.
„ „ „ „ „ *Java*	„	15,—.
„ „ „ „ „ *Buitenbezittingen*	„	17,50.
„ „ „ „ „ *Nederland*	„	22,50.

De betaling geschiedt vooruit. — Brieven ***franco.***

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der **Advertentiën** is **50** cents voor de Vijf woorden
Bij eerste of meerdere herhaling **25** „ „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behoort een
BIJVOEGSEL.

IN NAAM DES KONINGS!

DE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH-INDIE,

Den Raad van Nederlandsch-Indië gehoord;

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen Salut! *doet te weten:*

Dat Hij, gebruik makende van de daartoe door den Koning bij Cabinets rescript van 19 April 1858 No. 82, verleende magtiging, om op een gedeelte van de residentie *Cheribon* van toepassing te verklaren het verbod op den invoer en het bezit van Opium, thans werkende in de residentie *Preanger-Regentschappen*, waarvoor eene wijziging noodig is van art. 2 § *b* en van art. 7 der ordonnancie van 25 September 1858 (staatsblad No. 110).

En lettende op de artikelen 20, 26, 31 en 33 van het reglement op het beleid der regering van *Nederlandsch-Indië*,

Heeft goedgevonden en verstaan:

Met wijziging in zoo verre van art. 2 § *b*, en van art. 7 der ordonnancie van 25 September 1858, (staatsblad No. 110), te bepalen, dat met 1° Januarij 1859, op dat gedeelte der residentie *Cheribon*, hetwelk gelegen is beneden de lijn, die gevormd wordt, door de noordelijke grenzen der districten *Djattie Toedjoe, Djattie Wangie, Kadja Galoe, Mandie Randjang, Beber, Koeningan, Tjiawie Gebang* en *Loeragoeng*, van toepassing is het verbod van den invoer en het bezit van Opium, thans werkende in de residentie *Preanger-Regentschappen*, krachtens de publicatie van 3 December 1824, (staatsblad No. 44), en het besluit van den Commissaris-Generaal van 17 April 1827, (staatsblad No 46), in verband met de daarin, door art. 329 van het reglement op de uitoefening der policie, de burgerlijke regtspleging en de strafvordering onder de inlanders en daarmede gelijk gestelde personen op *Java* en *Madura*, en andere bepalingen gebragte wijzigingen.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze in het staatsblad van *Nederlandsch-Indië* geplaatst en, voor zooveel noodig, in de inlandsche en Chinesche talen aangeplakt worden.

Gelast en beveelt voorts, dat alle hooge en lage collegien en ambtenaren, officieren en justicieren, ieder voor zooveel hem aangaat, aan de stipte naleving dezer de hand zullen houden, zonder oogluiking of aanziens des persoons.

Gedaan te *Buitenzorg*, den 5den December 1858.

CHS. F. PAHUD.

De Algemeene Secretaris,
A. LOUDON.

(*Staatsblad* No. 131)

EXTRACT *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.*

BUITENZORG, *den 3den December* 1858. (No. 29.)

(Staatsblad No. 130.)

Gelezen de missives:

a. van den Minister van Staat, Minister van Koloniën, van 31 Julij 1858, lett. C, No 21/907;

b. enz.

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Enz.

Ten Derde: Te verklaren, dat verzoeken van ouders of voogden om ontslag hunner zonen of pupillen uit het pupillencorps, behooren onder de buitengewone gevallen, bedoeld sub. § 5 van art. 30 van het reglement voor het corps-pupillen, (staatsblad 1856, No. 35), en dat mitsdien het militair-departement bevoegd is daarop te beschikken; zullende de belanghebbenden zelven moeten zorgen voor de reis van den ontslagene van *Gombong* naar zijne nieuwe bestemming.

Afschrift, enz.

Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Secretaris,
A. LOUDON.

Civiel Departement.

Benoemd:

Tot secretaris, magistraat, vendu- en havenmeester der residentie Banda, de ambtenaar op non-activiteit Jhr. J. O. Rendorp, laatst boekhouder bij de wees- en boedelkamer te Samarang.

Militair Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den 2den luitenant der infanterie J. D. de Bruijn.

Bevorderd:

BIJ DE GENEESKUNDIGE DIENST.

Tot officier van gezondheid der 2de klasse, de officier van gezondheid der 3de klasse W. S. Cramer.

ADVERTENTIEN.

Postkantoor.

Landmail van December.

De directeur der posterijen te Batavia herinnert bij deze belanghebbenden, dat de 2de mail-stoomer in December, den 26sten zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Zaturdag, den 25sten December aanstaande:

a. des avonds te 8 uren voor Europa, Britsch-Indië, China enz., enz.

b. des middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bij deze bekend, dat het vertrek der stoomschepen, bestemd tot het overbrengen der brievenmalen van Batavia naar Singapore, gedurende het jaar 1859, zal plaats hebben als volgt:

in de maand	Januarij	op den	8	en	24
„ „ „	Februarij	„ „	8	„	24
„ „ „	Maart	„ „	11	„	27
„ „ „	April	„ „	8	„	24
„ „ „	Mei	„ „	6	„	24
„ „ „	Junij	„ „	7	„	23
„ „ „	Julij	„ „	6	„	23
„ „ „	Augustus	„ „	7	„	23
„ „ „	Sept.	„ „	8	„	24
„ „ „	October	„ „	8	„	24
„ „ „	November	„ „	8	„	24
„ „ „	December	„ „	8	„	24

terwijl overigens de pakketten telkens daags te voren, op de gewone plaatsen en uren, zullen worden gesloten.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bekend, dat, op nader te publiceren voorwaarden, in de maand Maart 1859 te Batavia, voor den tijd van zeven jaren, aanvangende op den eersten Januarij 1861 en mitsdien eindigende op den laatsten December 1867, zal worden uitbesteed de stoompakketvaart in den Nederlandschen-Oost-Indischen archipel, in vijf perceelen, namelijk:

Eerste perceel.

De vaart van Batavia over Muntok en Riouw, naar Singapore en terug over de zelfde plaatsen.

Tweede perceel.

De vaart van Batavia over Benkoelen naar Padang en terug mede over Benkoelen.

Derde perceel.

De vaart van Batavia naar Pontianak en Singkawang en terug over Pontianak naar Batavia, met verpligting om eenmaal het eiland Billiton aan te doen.

Vierde perceel.

De vaart van Batavia over Samarang en Soerabaija naar de Molukken, en terug over Soerabaija en Samarang naar Batavia, met verpligting, om bij elke reis éénmaal aan te doen Menado, Ternate, Amboina en Banda in het gouvernement der Moluksche eilanden, mitsgaders Koepang op het eiland Timor.

Vijfde perceel.

De vaart van Soerabaija over Banjermassing naar Makassar, en van daar terug over Banjermassing, naar Soerabaija.

De vaart, begrepen in het eerste perceel, zal moeten plaats hebben tweemalen 's maands, en die, begrepen in de overige perceelen, éénmaal in elke maand.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bekend, dat, op Zaturdag den 15den Januarij 1859, ten zijnen bureele, ingevolge het reglement op de uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67), in het openbaar zal worden uitbesteed de levering, ten behoeve van het gouvernement van Nederlandsch-Indië, van de gedurende de jaren 1860, 1861, 1862, 1863 en 1864 benoodigde hoeveelheden hout- (of zoogenaamde *Z*weedsche) teer en koolteer.

VENDUTIEN.

Op Maandag, den 13 December, ten huize van den heer *H. Feltkamp*, in Gang Scott, wegens vertrek, door Gebrs. *Roselje & Co.*

en

à 4 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van *John Pryce & Co.*

Op Dingsdag, den 14 December, wegens vertrek, ten huize van den heer *J. L. Swaab*, op Parapattan, door Gebrs. *Roselje & Co.*

en

Voor het commissiehuis van *Cassalette & Co.*

Op Woensdag, den 15 December, des voormiddags ten 10 ure, in het locaal der Beurs.

en

's Avonds ten 7 ure, in de Harmonie door *Lange & Co.*

Op Donderdag, den 16 December, à 4 pCt. vendusalaris, voor een pakhuis op de Groote Rivier door *Abee en, Dennison & Co.*

en

's Avonds ten 7 ure, in de Harmonie door *Lange & Co.*

Op Vrijdag, den 17 December, wegens vertrek, voor het woonhuis van den heer *Frantzman*, door *van Slooten, Morgan & Co.*

en

Voor het huis van wijlen den heer *J. Linton*, op Tanabang, tegen over Gang Scott,

en

In het locaal der Japansche Toko, door Gebrs. *Roselje & Co.*

Op Maandag, den 20 December, door *Haager en* Schuurman, ten overstaan van den notaris J. J. *Mijnssen*, in het locaal der Beurs, à 1½ pCt. vendusalaris.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de weeskamer te Soerabaija, van wijlen *Anne Elizabeth Kieffer, Fransz Laurenz de Vriese* en den chinees *Tan Tiang Tjoen.*

Door de testamentaire executeuren te Batavia, van wijlen mevr. de wed. *R. S. Butin Bik*, geb. *de Nijs.*

Aangekomen Vreemdelingen,

van den 8 tot en met den 10 December 1858.

HOTEL WILLEM II. Goebel, van Sapoeran. — de Looper, van de Reede.

HOTEL DER NEDERLANDEN. J. W. de Clercq Zeldam, van Curaçou. — H. B. van der Veen, van Telok Djambi.

JAVA HOTEL. L. W. J. E. de Sturler, van Palembang. — W. J. L. Schmidt en Echtgenoot, van Idem. — A. F. Lammerts, van Rotterdam. — A. H. van der Waal, van Samarang. — J. Bouten, van Cheribon.

Advertentiën.

Vijf-en-twintigjarige Echtvereeniging.

CHARLES BRODIE

MET

MAGDALENA DEDERING.

PADANG, 11 *December* 1858. (3692)

Getrouwd:

L. RIJSENDAAL.

Majoor bij het O. I. Leger, Ridder der Militaire Willems-Orde en van den Nederlandschen Leeuw.

en

W. M. NOORDUIJN.

NIJMEGEN, 27 *October* 1858. (3637)

Getrouwd:

G. F. H. WATSON,

weduwenaar van *L. W. Wallis.*

met

S. H. M. VON KRIEGENBERGH.

BATAVIA, 1 *December* 1858. (3623)

Getrouwd:

J. C. LOMAN

met

de Weduwe A. VAN DER VLIST.

AMBARAWA, 4 *December* 1858. (3674)

Getrouwd:

P. DOORN,

Betaalmeester 2e klasse.

met

W. J. MACIJENS,

weduwe *E. P. J. B. Warmbold.*

PADANG, 4 *December* 1858. (3624)

Bevallen van eene DOCHTER, *E. A. Humme, Leuring.*

AMSTERDAM, 13 *October* 1858. (3641)

Bevallen van eene DOCHTER, *J. C. M. Van Kappen*, geboren *Van Reijerdam.*

TOBOALIJ (Banka) *den* 17 *November* 1858. (3625)

Voorspoedig bevallen van een' ZOON, *A. Kruijsboom* geb. *Rappa.*

RIOUW, 23 *November* 1858. (3689)

Bevallen van een' ZOON, *J. A. Weijhenke, Vervloet.*

KAMPONG MELAIJOE, 4 *December* 1858. (3627)

Bevallen van eene DOCHTER, *S. E. Kommer*, geb. *Gaillard.*

MEESTER CORNELIS, den 6 Dec. 1858. (3652)

Heden overleed na eene kortstondige, doch hevige ziekte, mijne hartelijk geliefde Echtgenoot, *Anna Magdalena Mouton*, in den ouderdom van 26 jaren en 8 maanden.

Wie heeft haar gekend die niet deelt in de diepe smart die mij verscheurt?

H. COBET.

PADANG, 24 *November* 1858. (3662)

Heden ontsliep onze lieveling *Hendrina Elisabeth*, oud 5 jaren.

F. G. HOFFMANN.
H. J. HOFFMANN.
Pluim Mentz.

(3663)

Ons geliefd DOCHTERTJE *Helena Antoinette*, werd ons heden, na een bezit van 13 maanden, door den dood ontrukt.

SOERABAYA, 4 *December* 1858.
(3684)

F. HUGENHOLTZ.
E. M. HUGENHOLTZ.
Van Leeuwen.

Heden ontving ik de smartelijke tijding dat mijne hartelijk geliefde Moeder, Mevrouw *H. C. Zuur*. geb. *Smits*, in den ouderdom van 60 jaren te Leiden is overleden.

J. M. W. ZUUR.

BATAVIA, 5 *December* 1858. (3646)

Overleden op den 4den dezer, in den ouderdom van 71 jaren, onze veel geliefde moeder en behuwdmoeder, *C. G. Momma*, weduwe van den Kapitein ter Zee *W. de Val*.

W. DE VAL.

J. W. D. KOBOLD.

Uit aller naam.

BATAVIA, 6 December 1858. (3628)

VENDUTIE

op Maandag den 13 December 1858,

voor het Commissiehuis van

JOHN PRYCE & Co.,

à 4 pCt. Vendusalaris,

van eene groote partij **beschadigde Lijnwaden**, waaronder **15 balen Calicots**, verder diverse goederen, afkomstig van het voormal ge Tjunia-veer; verlakte **Schaaktafeltjes** en **Knaapjes, Etservie-zen** en **Waschstellen** van Engelsch aardewerk, een partij **Witte Suiker in zakjes van ca. 30 pd.**, enz. enz. (3647

VENDUTIE

Op Maandag den 13den December 1858,

wegens vertrek:

ten huize van den heer H. Feltkamp in Gang-Scott door

Gebrs. ROSELJE & Co.,

van eenen netten zoo goed als nieuwen **Inboedel**, bestaande uit: diverse Meubelen van Mahony- en ander Hout, Spiegels, Schilderijen, waaronder **4 Zeegezigten in olieverf van Cannemans**, diverse Hang- en Tafellampen, Ledikanten, Porselein, Glas- en Kristalwerk. etc.

verder:

Een Handwagen

met een span goed gedresseerde PAARDEN,

eene Bendie, twee hardloopende Bendie-Paarden, Tuigen etc. (3638)

OP DE VENDUTIE

van Maandag, den 13den December 1858,

zullen nog verkocht worden:

32 picols **Java KOFFIJ.**

(3705) JOHN PRYCE EN Co.

Op de VENDUTIE

van Maandag den 13 December 1858,

zal worden verkocht tot sluiting van rekening

een partij fijne **Borduurwol**, in alle kleuren, bij kleine Kavelingen.

2 stukken **Broekengoed** (Elastine en Satin d'Espagne).

Een partij

Lijnkoeken,

zoomede **100 Waterleggers.**

(3700) JOHN PRYCE & Co.

Op de Vendutie

van Maandag den 13 December 1858,

zal nog Verkocht worden:

een partijtje fraaije

WOLLEN TAFELKLEEDEN.

(3651) JOHN PRYCE EN Co.

VENDUTIE

Op Dingsdag den 14 December,

voor het Commissiehuis van

CASSALETTE & Co.,

van een factuur **Spiegels** en **Schilderijen**, een partij IJzerwerk, als: **kisten Timmermansgereedschappen, Beitels, Vijlen, Hamers, Nijptangen, Winkelhaken**, enz.

Verder een partij Eng. **Tafellampen, Kinderspeelgoed, Parfumeriën, Gibus** en **Dames hoeden, Robes, Velours, Zijden** en **Glaçe Handschoenen, Populines, Borduurwol**, enz. enz.

en

250 vaatjes Boter. (3653)

VEILING

Op MAANDAG 20 December 1858,

DES VOORMIDDAGS TEN $9^1/_2$ URE,

IN HET LOKAAL DER BEURS,

DOOR

HAAGER & SCHUURMAN,

VAN

2549	kisten	**Boomwas.**
300	»	**Sakky.**
150	»	**Kaarsen.**
150	»	**Soya.**
6000	stuks	**Bezems.**
10	kisten	**Sigaren-Zakjes.**
20	kistjes	**Tandpoeder.**
756	zakken	**Tarwe.**

Zijnde regtstreeksche aanvoer van Japan per de Nederlandsche schepen *Zeevaart* en *Cornelia Hendrika*, liggende gedeeltelijk in Etrepôt en gedeeltelijk in consumptie.

Voorts van

1300 kisten **Boomwas** en

165 balies **Kamfer**,

thans nog aan boord van het Nederlandsch schip *Cornelia Hendrika*, liggende hier ter reede, leverbaar in Entrepôt.

VEILCONDITIEN.

1°. De verkoop geschiedt bij kavelingen, als bij notitie is bekend gesteld.

2°. De Goederen worden verkocht in Entrepôt dan wel in consumptie, naar mate die opgeslagen liggen; voorts voetstoots, zonder actie of rafactie, zoo goed en kwaad, als dezelve door de koopers gezien of niet gezien zijn.

3°. De veilingskosten (vendu-salaris) ad $1^1/_4$ %, benevens $1^{00}/_{00}$ voor de armen, komen ten laste van koopers.

4°. Voor de in ontvangstname wordt toegestaan een termijn van ééne maand.

5°. De aflevering van het gekochte heeft plaats, geheele voldoening van de koopschat en de ongelden.

6°. De betaling geschiedt ten Kantore van *Haager & Schuurman.*

7°. De na expiratie der sub No. 4 gestelde termijn, alzoo op 20 Januarij e. k. onafgehaald gebleven Goederen, blijven van af dien dag geheel voor rekening en risico der Koopers, zoowel wat betreft pakhuishuur, risico van brandschade, enz., enz.

8°. De verkoopers behouden aan zich het regt, de gekochte Goederen, welke eventueel twee maanden na den dag der veiling nog onafgehaald en onbetaald zijn gebleven, op nieuw voor rekening der koopers van zoodanige kavelingen, in publieke vendutie te verkoopen, voor welke bemoeijing 5% in rekening zal worden gebragt.

9°. De goederen worden van af den 15den December e. k. ter bezigtiging gesteld van Belanghebbenden in 's lands Entrepôt, dan wel in het pakhuis van *Haager & Schuurman.*

BATAVIA, 4 *December* 1858. (3687

VENDUTIE

op Dingsdag den 14den December 1858,

wegens vertrek,

ten huize van den Heer J. L. SWAAB op Parapattan,

door Gebr. ROSELJE & Co.,

van eenen zoo goed als nieuwen en wel onderhouden **INBOEDEL**, bestaande uit: Mahonijhouten Canapés, Stoelen, Tafels, Consoles, Speel-Tafels, Kasten, Spiegels, Schilderijen, Hang- en Tafellampen, Tapijten, Matten, Zeilen, **Japansche Martavanen**, en verder huisraad;

voorts:

drie spannen goed loopende Wagenpaarden, eene bijna nieuwe **MYLORD**, een dito **PALANQUIN**, een School wagen, Tuigen en Stalgereedschap.

Op Zondag te voren te bezigtigen. (3645)

Vendutie.

Woensdag- en Donderdag-avond,

den 15den en 16den dezer,

zullen de ondergeteekenden in eene der localen van de Societeit *de Harmonie* publiek verkoopen:

Eene zeer belangrijke verzameling

BOEKWERKEN,

meerendeels nagelaten door wijlen den Heer

J. Olivier, Jzn.,

in leven Directeur van de Lands Drukkerij en Redacteur van de Javasche Courant,

en door wijlen den Heer

Fromberg,

in leven Agricultuur Chemist te Buitenzorg.

Deze BOEKWERKEN handelen

Over meest alle vakken van Wetenschap, Geschiedenis en Letterkunde,

van de beste Schrijvers, als;

Hooft, Ned. Historie, fraai Elzevier exemplaar, Cats, Calmet, Beets, van Lennep, Luiscius, Loosjes, Buijs, Chateaubriand, Lamartine, Voltaire, Molière, Corneille, Delile, Racine, Beranger, Lesage, Sandelin, Shakspeare, Goldsmith, Byron, Milton, Cooper, Walter Scott, Marryat, Schiller, Goethe, Berzelius, Mulder, Liebig, v. Leonhardt, Johnston, Rumphius, v. Humboldt, Buffon, Junghuhn, Temmink, Natuurlijke Geschiedenis der Nederl. Overz. Bezittingen, Valijntijn, Tijdschrift voor Ned. Ind., Daendels, Staatsblad, Javasche Couranten, Java-Bode, Naamregisters, velerlei Werken over Wiskundige-, Werktuigkundige- en Natuurkundige Wetenschappen, van de beste Schrijvers, Holy Bible, enz.

Alsmede:

Een bronzen Standbeeld van Laurens Koster.

Voorts zullen worden verkocht:

Zeer doelmagtige luchtvrije Boekenrakken, Een groote eikenhouten Boekenkast, enz.

De verzameling is van af Dingsdag morgen te bezigtigen.

De verkoopers belasten zich met Commissien.

(3685) LANGE EN Co.

Op de Vendutie

van Dingsdag, den 14den dezer op Parapattan zal mede worden verkocht:

Een **RIJPAARD**, behoorende aan den Heer **B. A. Hagen**, te Buitenzorg. Een **PREANGER-PAARD**, Vos, gedresseerd, ***à deux mains.***

(3698) GEBRS. ROSELJE EN Co.

VENDUTIE

Op Donderdag 16 December 1858,

Wegens vertrek:

voor het woonhuis van den WelEdG. Heer **FRANTZMANN**, op Weltevreden nabij het Monument,

door VAN SLOOTEN, MORGAN, & Co.

Van eenen netten **Inboedel**, bestaande uit **Spiegels, Schilderijen, Hang- en Tafellampen, Stoelen, Kasten, Tafels, Ledikanten, Porcelein, Glas- en Aardewerk**, voorts nog **Bendies, Bendiepaarden, Tuigen, etc.** (3696)

VENDUTIE

op Donderdag den 16 December 1858,

voor een Pakhuis op de Groote Rivier nabij de Boom, door

ABEELEN, DENNISON & Co.,

tegen 4 pCt. Vendu-salaris

voor rekening van wien zulks zoude mogen aangaan van

21 kisten Lijnwaden.

H. v. L. & C. No. 2090, 2082, 2101, 2114, 2113, 2110, 2020, 2077, 2100, 2076, 2102, 2107, 2071, 2075, 2109, 2096, 2112, 2104, 2099.

F. J. 329, 330.

O.

L. 949, Staven IJzer.

H. W. 1 kist Calicots.

alles door zeewater beschadigd.

VOORST:

12 kisten Hoofddoeken.

300 vellen Kap Leer.

14 balen groene en witte Twist.

6 balen Koffij Zakken.

(3694) ABEELEN, DENNISON EN Co.

VENDUTIE

op Vrijdag, den 17den December 1858,

in de Lokalen der Japansche Toko,

door Gebrs. ROSELJE & Co.,

van diverse ***Japansche Goederen***, op de Vendutie van 10 dezer, wegens tijdgebrek onverkocht gebleven en bestaande uit: smalle en breede ***Zijde***, Shawls en Dassen, verlakte ***bladen***, prachtige ***Shawldoosen***, ***Knapen***, diverse Doozen, ***Porceleine koppen*** en ***Schotels***, Vazen, etc.

Een en ander à tout prix.

Van af Woensdag 15 dezer te bezigtigen. (3699

VENDUTIE

Op DINGSDAG, den 21 December 1858,
voor het Commissiehuis van

JOHN PRYCE & C°.

à 4 pCt. Vendu-salaris.

Van een groot factuur Engelsche goederen aangebragt per **Electra**, bestaande uit eene aanzienlijke partij **Fraaije Gravures** en **Platen** in lijsten, Engelsche **Rijtuiglantaarns**, **2 fraaije dubbelloop**

JAGTGEWEEREN & REVOLVERS,

Tafelmessen, Lepels en Vorken, Desertlepels, Teekenpasser, en Verwdoozen, Naalden, Horologie-veeren, Sleutels en Glazen.

Verder van **Muzijk- Teeken-** en **Schrijfpapier**, Copij-boeken, heeren en Dames Necessaires, Inktkokers, Potlooden, Penhouders, Trictrac-, Dam- en Schaakborden, fraaije **Bagatelletafels**, beste **Brandwaarborg Kassiers trommels** en **Brandwaarborgkisten**, van 20 tot 30 dm., diverse soorten Gereedschappen, als: Zagen, Booren, Vijlen, Nijptangen, Dissels, enz een groote partij **Kinderspeelgoed**, enz. enz. (3701)

De Ondergeteekenden zullen in den loop dezer maand op VENDUTIE verkoopen,

ZES AANDEELEN, IEDER GROOT *f* 2500.—

in de Commanditaire Vennootschap ter exploitatie van Stoomvaart in den Nederlandsche Archipel, alhier gevestigd onder de directie van den heer *W. Cores de Vries*, zijnde inmiddels ook uit de hand te koop.

(3666) ABEELEN, DENNISON & Co.

VENDUTIE te Cheribon,

op Maandag den 13 December 1858,

door **BLOK en RUZETTE.**

Van **Wagens**, **Paarden**, **Fraaije Meubels**, **Zilverwerk**, enz.

Alles behoorende tot den welgeconserveerden inboedel van wijlen de Heer **W. DENNISON**; voorts het aangenaam gelegen **Heerenhuis** met **Bijgebouwen** en **Stalling**, staande te **Tjipoedjoe** nabij de Suikerfabriek ***Sindang-laut***. (3606)

Zeer ligte IJzeren

VELD BEDDEN,

à *f* 14,— *Contant.*

Bij

(3681) ABEELEN, DENNISON EN Co.

Van Londen per „*Eersteling*"

Eenige zeer fraaije en moderne Toerwagens, Reiswagens op hangveeren, uitmuntende pleete en met Leder overdekte Wagen- en Bendietuigen, Mail of Camp Stoelen Mail Koffers, Zadels en eenige berg Zadels.

(3658) ABEELEN, DENNISON EN Co.

IJzeren Kinder-Ledikanten,

à *f* 35,—.

Twee personen do.

à *f* 80,— *contant.*

(3677) ABEELEN, DENNISON EN Co.

LOGE DE STER IN HET OOSTEN

Receptie in den Meester Graad,

op Donderdag den 16den December 1858, des avonds ten 8 ure.

Namens de Loge voornoemd:
De Secretaris,
(3672) OCKERSE.

Van de *Kokos-eilanden:*

Biebiet van Kokos of Klappa,

à *f* 12,— per honderd stuks.

(3678) ABEELEN, DENNISON EN Co.

Wederom ontvangen:

Adam's en Colt's Revolver

PISTOLEN,

in kistjes, tot verminderde prijzen.

(3648 JOHN PRYCE EN Co.

Heden ontpakt:

eene factuur diverse soorten van

PROVISIEN, BANKET EN VRUCHTEN

J. V. Alberdingh Thijm, te Amsterdam.

HAANTJES BIER

van *Rendorp*, en

PUIKE HAMMEN.

(3675) ABEELEN, DENNISON EN Co.

THÉATRE FRANÇAIS DE BATAVIA.

Avec la permission de M. le Résident.

LUNDI, le 13 Decembre 1858.

Sixième représentation du huitième mois de l'abonnement.

Les Diamans de la Couronne,

OPERA-COMIQUE EN 3 ACTES.

L'entrée des coulisses pendant les représentations et répétitions est expressément interdite.

Le Spectacle commencera à 7 heures et demie précises.

Le Directeur-Gérant,
(3690) VAN KINSBERGEN.

MAATSCHAPPIJ

TOT

Nut van 't Algemeen in Oost-Indië.

Algemeene Vergadering

Op Woensdag, 15 December 1858, des avonds ten *half acht ure precies*, in de **Harmonie.**

Ballotage.

Wijziging van art. 5 van het Spaarbankreglement.

Verschillende mededeelingen.

Benoeming van eenen voorzitter der Maatschappij, in plaats van den heer **Th. F. Schill**, voornemens zijnde weldra naar Europa te vertrekken.

De Secretaris,
(3665) MUNNICH.

On nous annonce l'arrivée prochaine à Batavia d'un ***Prèstidigitateur***, venant de Maurice et faisant station à Singapore. S'il faut en croire la brillante réputation, qui le précède, **Mr. Théo** exécute les tours les plus susprenants avec le seul secours de ses doigts et sans s'entourer d'un vain prestige; chez lui tout parait facile et amusant; point de charlatanisme, mais quelle agilité! . . . c'est **Robert Houdin**, mieux peut-être, car **Mr. Théo** n'imite personne et il est l'auteur de la plupart de ses tours. Sans compère, sans mécanisme aucun, sur la première table venue, en un simple habit de ville, il fait des merveilles.

Nous l'attendons à l'oeuvre pour le juger à notre tour; quand à présent nous lui souhaitons tout le succès, que mérite un bon artiste.

(Extrait des journeaux de Maurice).

(3685)

WITTE TAFEL RIJST,

in Gatta, à Contant,

per picol verkrijgbaar bij den ondergeteekende, mits 3 dagen vooruit te zeggen.

(3704) J. BROWN.

Eerste kwaliteit

PADANG KOFFIJ.

(3676) ABEELEN, DENNISON EN Co.

Van **Boston :**

VERSCH AMERIKAANSCH MEEL,

WATERCRACKERS,

van Bent en Co.,

Diverse soorten van Klokken,

COMPOSITIE EN ANDERE SPIJKERS.

(3680) ABEELEN, DENNISON EN Co.

LET WEL.

Milner's quadruple Patent Holdfast & Fire resisting Safes.

Deze proef Brandwaarborgkasten met dubbelde patent sloten voorzien, zijn elk in het bijzonder blootgesteld geweest aan eene gloeijende hitte en gevuld met ligt ontvlambaar papier, hetwelk bij latere opening der kasten onbeschadigd werd bevonden.

Deze kasten zijn vroeger nog niet ingevoerd geweest, de prijzen zijn *f* 250,—, *f* 400,— en *f* 450.—.

Ook eene aanzienlijke partij gewone

IJZEREN GELDKISTEN,

bij

(3637) ABEELEN, DENNISON & Co.

Barclay en Perkin's, gerenommeerde Porter, op heele en halve flesschen,

Op nieuw per „*William Simpson*," ontvangen: en eene kleine partij exquise **PORTWIJN.**

(3679) ABEELEN, DENNISON EN Co.

UITVERKOOP

à Contant, tegen verminderde prijzen, van een factuur

Zilver- en Cristalwerken,

van den fabrikant **GILLES GREVINK** *te Amsterdam.*

H. M. VAN DORP.

BATAVIA 1858. (3632)

Wissels op Holland,

BATAVIA, SAMARANG EN SOERABAIJA,

bij

(3633) B. KOPERSMIT EN Co.

Verkrijgbaar:

Militaire Versierselen,

tevens alle soorten van

FRANJES, KOORDEN, KWASTEN, ZIJDE KNOOPEN, BEURZEN GARNITUREN, KNOOPZIJDE, etc.

verder:

maakt hij vlekken uit ***Epauletten***, ***Borduursels*** en andere **Militaire Versierselen**, dat ongetwijfeld de verwachting overtreft.

Bij

(3379) L. KUIJK,
Passementwerker. — ***Passer Senin.***

Pas ontvangen:

GERAFFINEERDE SUIKER,

in brooden van 6 en 10 Amst. pd., ad 60 cents het pond.

Versche provisien, enz.

bij

TIO TJIANGHIAN.
(3695) *Bazaar Baroe*

Het bijzonder goed gebouwd en voor dit klimaat ingerigt Huis thans bewoond wordende door den WelEd. Gest. Heer Mr. **R. A. EEKHOUT**, en gelegen op het aangenaam en gezond **Kebong-Sirie**, wordt **TE KOOP** aangeboden, door

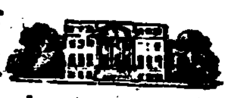

(3659) VAN RIET EN TER GOUW.

WOODBURY & PAGE,

PHOTOGRAFISTEN,

op Batavia teruggekomen zijnde, wenschen zes weken voor hun vertrek van Java, ***Portretten*** te vervaardigen in hun Atelier naast de toko van den Heer **Leroux.**

Portretten zijn iederen dag, behalve Woensdag, verkrijgbaar, van des morgens 7 tot 12 uur, zoowel bij regenachtig als mooi weder.

De aanvang zal nader bekend gemaakt worden. (3644)

---

f 5000.—

Wordt als 2de Hypothicair verband gevraagd.

Adres

(3660) A. WIJNVELDT, qq.

IEMAND eenige vrije avonduren ter zijner beschikking hebbende, wenschte dezelve te besteden aan het bijhouden van eenig **Duitsch**, **Fransch** of **Hollandsch schrijfwerk**,

Adres Letter R. A., *Bureau Java-Bode.* (3691)

Koninklijk Zoölogisch Genootschap

NATURA ARTIS MAGISTRA

TE AMSTERDAM.

Een ieder, die levende dieren, vogels en andere voorwerpen der natuurlijke geschiedenis, aan bovengenoemd Genootschap wenscht ten geschenke te geven, wordt verzocht zich aan den ondergeteekende, Honorair Corresponderend Lid, te willen wenden, die zich gaarne met de overzending daarvan naar Amsterdam wil belasten.

Ook is hij gemagtigd alle onkosten van verzending van het binnenland tot Batavia te betalen.

Bijdragenden worden beleefd verzocht hunne namen en titels voluit te willen opgeven, ten einde in het jaarlijksch verslag van het Genootschap te kunnen worden opgenomen, terwijl zij tevens worden herinnerd, dat de drie eerstkomende maanden het best geschikt zijn levende voorwerpen van Indie te verzenden, daar zij dan in de Zomermaanden in Nederland kunnen aankomen.

D. T. PRYCE.

BATAVIA, 4 December 1858. (3642)

Eene Jufvrouw, wenschte zich gaarne geplaatst te zien tot het onderwijs geven aan Jonge Kinderen, als **Secondante** op eene school, of tot assistentie in de huishouding.

Adres La. Z. franco Bureau *Java-Bode.* (3664)

De Ondergeteekende, ***Jap Tjoen***, handelaar aan de *Pinto Ketjiel*,

WAARSCHUWT

bij herhaling een' ieder, geen crediet te geven aan zijn' zoon ***Jap Tjoeliong*** of ***Jap Bouwkiem***, vermits deze is minderjarig, 17 jaren, en ook de Ondergeteekende **GEENE** zijner schulden, hetzij verledene hetzij toekomende betalen zal of wil,—daar zij allen **BUITEN** zijn medeweten gemaakt zijn.

(3682) JAP TJOEN.

TE KOOP het aangenaam gelegen Huis met fraaijen Tuin op Salemba, bewoond door en
(3622) te bevragen bij H. J. VAN DER PLAS.

Tot het besturen eener huishouding en de zorg voor jeugdige kinderen van een weduwenaar te Batavia, wordt gevraagd eene vrouw van middelbaren leeftijd.
(3643) Adres franco. Letter X. LANGE EN Co.

TE KOOP 2 Fraaije **Rijpaarden**. Te bevragen bij
(3702) JOHN PRYCE EN Co.

Krachtens dispositie van den residentie raad te Riouw, dd. 25 September ll., is de tegenwoordige kapitein-chinees aldaar *Oeij Tiktjoe*, in het bezit gesteld der geheele nalatenschap van zijn' broeder, den onlangs overleden kapitein-chinees *Oeij Tiksing*, weshalve wij, als testamentaire executeuren in dien boedel zijn ontslagen.
J. E. VAN ANGELBEEK.
POEY GOSSIE.
OEY MOOY.
OEY BOENGOEAN.
RIOUW, 1 *December* 1858.

De Ondergeteekenden hebben van af heden een **COMMISSIEHUIS** te **Pasoeroean** onder de firma van

Mc. MILLAN & Co.

opgerigt. Mc. MILLAN, MARTEN EN Co.
SOERABAIJA, 1 December 1858. (3655)

De Heer **P. J. FOREMAN** heeft van af heden onze procuratie.
Mc MILLAN EN Co.
PASOEROEAN, 1 December 1858. (3656)

JAVA-BODE.

H. H. Inteekenaren op bovengenoemd Blad, die geneigd zijn met hun abonnement voor het **Eerste halfjaar 1859** voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor ***Franco*** toe te zenden, opdat hij in staat gesteld moge worden, de oplage bij tijds te regelen.

Prijs voor het Eerste halfjaar:

voor **Batavia**	*f* **12,50.**
„ **Java**	„ **15,—.**
„ **de Buitenbezittingen**	„ **17,50.**
„ **Nederland**	„ **22,50.**

Brieven ***franco*** aan
den Administrateur,
(3668) H. M. VAN DORP.

De Inteekening en Storting voor dat Blad kan ook geschieden bij **de Groot, Kolff & Co.** en **G. C. T. van Dorp** te ***Samarang*** en **E. Fuhri & Co.** te ***Soerabaija***, **Weijermans & Co.** te ***Pasaroean*** en **Blok & Ruzette** te ***Cheribon***.

Boekhandel **LANGE & Co.**
Worden nog steeds met het meeste succes gedebiteerd de ondervolgende onmisbare werken:

Mr. L. J. A. TOLLENS, **Repertorium op de Staatsbladen van Nederlandsch-Indië, van 1816—1856**, of het Staatsblad van Nederlandsch-Indië, in systematische orde onder hoofden gebragt en verrijkt met een alphabetisch register. In quarto. Ingenaaid . . . . *f* **18,—**
Idem, idem, doorgeschoten en gebonden . » **21,—**
Idem, idem, Eerste vervolg over 1857. . » **2,—**

Mr. L. J. A. TOLLENS, **Verzameling van Wetten en Besluiten, Bepalingen, Kennisgaven**, enz., welke ***niet*** in het Staatsblad van Nederlandsch-Indië zijn opgenomen. 2 deelen, met uitvoerigen inhoud en alphabetisch register; gebonden. . *f* **22,—**

Mr. L. J. A. TOLLENS, **De Indische Secretaris.** Handboek voor den Notaris, den Ambtenaar van den Burgerlijken Stand, den Koopman, den Voogd, den Curator, den Uitvoerder van uiterste wilsbeschikkingen, den Landheer en in het algemeen voor allen, die zich, op eene gemakkelijke wijze, met de hier te lande vigerende Wetten en Besluiten wenschen bekend te maken, verrijkt met voorbeelden van notariële en onderhandsche acten en requesten.
Een Deel met uitvoerige inhoudsopgave, in carton . . . . *f* **20,—**
Idem, in halven engelschen band . . . » **23,—**

Verzameling van Tarieven en Bepalingen op het beheer der inkomende en uitgaande regten, benevens de voornaamste Wetten, Besluiten en Bepalingen, betreffende den Handel, de Scheepvaart en de Nijverheid in Nederlandsch-Indië. Verrijkt met Vergelijkingstafels, Herleidingen van Nederlandsche en vreemde Maten, Gewigten, Munten enz. . . *f* **5,—**
Idem, doorschoten en gebonden . . . . » **7,—**
(3671)

Boekhandel van H. M. VAN DORP, te Batavia.

Kantoor-Almanak 1859

***f* —,50, opgeplakt *f* 1,—.**

KANTOOR- EN ZAK-AGENDA 1859

***f* 5,—.** (3669)

Boekhandel LANGE & Co.
KANTOORALMANAK *f* 0,25.
(3635) **id.** opgeplakt „ **0,50.**

Uitgave van G. KOLFF & Co., te Batavia.

BATAVIAASCH ALBUM.

Verzameling van een TIENTAL der meest belangrijke Gezigten van de hoofdstad van Nederlandsch Indië,
geteekend door den Civiel-Ingenieur,
C. T. DEELEMAN.
Prijs *f* 12,—.

Prospectus en Inteekeningslijsten van dit fraaije PLAATWERK, zullen algemeen worden verzonden. De *Proefplaat* ligt bij Heeren Boekhandelaren op *Java* ter inzage. (367

GELITHOGRAPHIEERDE VISITEKAARTJES,
in alle soorten van letters en grootte,
worden vervaardigd bij
(3670) H. M. VAN DORP,
te *Batavia*.

BOEK- en PAPIERHANDEL
van H. M. VAN DORP *te Batavia.*
Voorhanden eene groote sortering
KANTOORBOEKEN
van allerlei aard; **Hollandsche** en **Fransche**
SCHRIJF- EN POSTPAPIEREN,
Gesorteerde kisten voor **RESIDENTIE-BUREAUX** en andere **KANTOREN**, alles voor **goede kwaliteit, Papier** voor gedruktens etc. etc. (3634)

Longue-Vue Napoleon III.

Deze uitstekende ***Veld-Kijkers***, met de meeste juistheid alle afstanden metende, zijn door toeval *tegen factuursprijs* te bekomen, bij
(3697) G. KOLFF. EN Co.

Nederlandsche Staat Loterij

voortdurend worden bestellingen aangenomen
op Loten voor de **237** Staats-Loterij.

Prijs voor een heel Lot.	. . . .	*f* **100,—**
» » » half »	. . . .	» **50,—**
» » » vijfde »	. . . .	» **20,—**

bij
(3688) G. KOLFF & Co.

Bureau-Handel **G. KOLFF en Co.**
Ontvangen:
Kantoor-boeken in complete stellen en afzonderlijk: **Grootboek, Journaal** en **Kasboeken**.
Debiteuren, Rekening-Courant, en andere **Bijboeken**.
Alles best papier en **sterk gebonden.**
Rekening-Courant, en **Verkooprekening**, Postpapier.
Echte **Alazarin Inkt** en andere kantoor-behoeften, st eds in groo e notering. (3597)

VISITE-KAARTJES,

gelithografieerd en in boekdruk.
Te Batavia en Samara g bij
(3585) G. KOLFF EN Co.

VERGULDE EN PALISANDER

SCHILDERIJ-LIJSTEN

van 40 cents tot *f* 2,— de voet, worden vervaardigd op alle verlangde dimensien.
SCHILDERIJ GLAZEN
van de **grootste afmetingen.**
Vergulde SUPPORTS.
Te *Batavia* bij
(3584) G. KOLFF EN Co.

Kantoorhandel **W. OGILVIE.**

VISITEKAARTJES, in alle lettersoorten.
KANTOORBOEKEN, in alle soorten.
COPIEERBOEKEN.
COPIEERPERSEN.
ELASTIEKE BANDEN.
Rodgers ZAK- EN PENNEMESSEN, tegen zeer billijke prijzen. (3686)

ALMANAKKEN MET DAMES-PORTRETTEN:
1859.
ad f 1.— franco per post, bij
3585) G. KOLFF EN Co.

Debiteuren en Crediteuren van den ondergeteekende, gelieve betalingen te doen en te ontvangen binnen eene maand na dato.
Dr. G. EISINGER.
BATAVIA, 8 *December* 1858. (3650)

Debiteuren en Crediteuren, in den boedel van wijlen Mevrouw **C. G. MOMMA**, weduwe **W. de Val**, worden verzocht binnen den tijd van drie maanden betaling of aangifte te doen aan
de testamentaire Executeuren,
W. DE VAL.
J. W. D. KOBOLD.
BATAVIA, 6 December 1858. (3629)

VERTREKKENDE PERSONEN.

Mevrouw Nortier, gemagtigde de heer *R. S. Veenstra* (3630)

Dr. *G. Eisinger*, gemagtigden *Tiedeman en van Kerchem*. (3649)

Bij tijdige aankomst

van **Borneo**, zal het stoomschip BANDA op den 18 dezer
naar Samarang en Soerabaija
vertrekken.

Het stoomschip BATAVIA,
vertrekt 2 maal 24 uren na aankomst der Landmail
naar Benkoelen en Padang.

Het stoomschip PALEMBANG,
vertrekt den 26 dezer
naar Muntok, Riouw en Singapore.
Nadere inligtingen bij
(3705) W. CORES DE VRIES.

Met referte aan de advertentie van den 17 November, wordt bij deze bekend gemaakt dat het Ned. Barkschip
"GENERAAL DE STUERS,"
Kapt. **F. FOKKENS**, in het begin van Januarij 1859 de reis naar Nederland van hier zal aanvaarden.
Adres te Samarang bij Mc NEILL en Co en alhier bij
de Agenten,
(3626) MACLAINE, WATSON EN Co.

Naar Padang

wordt vracht en passage aangeboden met het Nederlandsch Barkschip
PRESIDENT VAN SON,
gezagvoerder ***C. Kramers***,
om spoedig te zeilen.
(3695) B. KOPERSMIT EN Co.

BATAVIA.

Aangaande de expeditie naar Boni, verneemt men nog het volgende:

De krijgsmagt zal nog versterkt worden met het 3de bataillon infanterie, thans te Ambarawa in garnizoen, onder commando van den Majoor *N. Kloesmeijer*.

Het bevel over de geheele magt is opgedragen aan den Generaal-Majoor *E. C. C. Steinmetz*, terwijl de kolonel *J. A. Waleson*, als chef van den staf en tweede commandant, zal fungeren.

De kapitein *T. W. Schröder* en de eerste luitenant *S. Meijers*, beiden van de infanterie, zijn als adjudanten toegevoegd. Ook de kapitein van genoemd wapen *F. G. Steck* zal een deel van den staf uitmaken.

Voorts berigt men ons, dat de heer *Mr. J. C. J. van der Schalk*, als auditeur militair, de expeditie zal vergezellen.

Eindelijk wil men weten, dat een lid van den Raad van Indië, als Gouvernements Commissaris, benevens een der referendarissen ter Algemeene Secretarie mede naar Boni zullen vertrekken, om nog eene laatste poging tot minnelijke schikking der zaken te beproeven. Voor de juistheid van dit laatste berigt, alhoewel uit eene goede bron voortkomende, willen wij echter voor als nog niet instaan.

— Wij vestigen de aandacht onzer lezers op de, onder No. 3683 van ons blad, voorkomende aankondiging, waarbij ons de aanstaande komst van den heer *Thor*, bekwaam goochelaar, ter dezer hoofdplaatse wordt toegezegd.

Samarang. Op den 18den November jl., is een der schuren van de particuliere tabaksonderneming van den heer von Ende, te *Goeboeg* (afdeeling *Demak*), door den bliksem getroffen, tengevolge waarvan brand is ontstaan, welke een gedeelte der schuur, waarin eene belangrijke hoeveelheid tabaksbladeren was opgeslagen, heeft vernield.

Door tijdig aangebragte hulp, waarbij zich de controleur Mulock Houwer en de wedono van *Goeboeg*, Raden Tjitro Midjojo, hebben onderscheiden, heeft kunnen voorkomen, dat bij die gelegenheid niet meer dan 5000 ponden tabak zijn verloren gegaan.
(*Jav. Court.*)

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag, 11 December 1858, No. 99.

JONGENS WEEZEN-INRIGTING TE SOERABAIJA.

Bedrag der inschrijvingen tot en met den 30sten *November* 1858.
Guldens en Centen.

Waar ingeschreven.	In eens. Van 2000	Van 1000	Van 500	Van 100 tot 500	Van minder dan 100	Totaal.	's Jaars. Voor A	Voor B	Totaal.
Batavia........	4000	3000	8000	5450	1378	21828	648	6565	7213
Preanger Reg..	,,	,,	,,	150	,,	150	,,	100	100
Cheribon	,,	,,	,,	100	,,	100	,,	,,	,,
Pekalongan....	,,	,,	,,	200	75	275	12	195	207
Samarang.......	,,	,,	,,	1300	684	1984	218	2476	2691
Japara.........	,,	,,	,,	475	176	651	,,	226	226
Soerabaya.....	,,	,,	500	3050	890 50	4440 50	597 50	2302 50	2900
Riouw.........	,,	,,	,,	,,	60	60	50	96	146
Het Leger.....	,,	,,	,,	200	236	436	150	456	646
De Marine	,,	,,	,,	200	154	354	204	289	493
Totaal...	4000	3000	8500	11125	3652 50	30278 50	1879 50	12705 50	14585

Soerabaija, den [illegible] December 1858. J. C. REIJNST.

Soerabaija, 6 Dec. Morgen ochtend zal van hier naar Bali Beliling vertrekken het 13de bataillon infanterie, onder bevel van den Luitenant-kolonel van Steijn van Hensbroek.

Naar men verneemt, zoude de vorst van Beliling 's gouvernements bijstand hebben ingeroepen tegen eenige wederspannige vasallen, en zoude deze expeditie alzoo eeniglijk ten doel hebben, om het gezag van dien vorst te helpen handhaven.

Tot het overbrengen dezer expeditie zijn ingehuurd de Nederlandsche schepen *Louize*, kapitein Buijs, *Jonkhr Mr. van der Wall van Puttershoek*, kapitein Lammerts en *Laurens Coster*, kapitein Koenen, het eerste voor 30 c. en als ziekenschip voor 40 c., het tweede voor 28 c. en het derde voor 32 c. per gemeten last, per dag; terwijl Z. M. schroefkorvet *Princes Amalia* en Z. M. stoomschip *Ardjoeno* de expeditie zullen vergezellen.

Voorts is het Nederlandsche schip *Stad Nijmegen* door het Gouvernement ingehuurd à *f* 6. per last, tot het overbrengen van steenkolen naar Banjoewangi.

— Het alhier in garnizoen liggende 14de bataillon infanterie, gecommandeerd door den majoor Belle, zal een deel uitmaken der expeditie tegen het rijk van Boni, en zal, naar men verneemt, tegen het einde dezer maand derwaarts vertrekken. (*Oostp.*)

NEDERLAND.

Aangelegenheden van Serawak.

Sedert de vorige mail is, naar wij uit onze particuliere correspondentiën vernemen, de zaak van Serawak, welke wij in onze vorige no. reeds eeniger mate hebben toegelicht, in Europa zeer aan de orde van den dag. Wij zeggen in Europa, omdat de bemoeijingen van Sir James Brooke in Engeland, om de openbare meening ten voordeele van zijne voorslagen te stemmen, en de daarop gevolgde, welligt door hem geïnspireerde taal van sommige dagbladen, met name den *Times*, tot vele wederleggingen in Nederlandsche bladen van alle kleur hebben aanleiding gegeven; zelfs de buitenlandsche pers heeft zich de zaak aangetrokken en ook aldaar heeft het niet aan verdediging van de Nederlandsche regten in Indië ontbroken. Bij het groote gewigt van het beginsel, dat in deze zaak ligt besloten, hebben wij zorgvuldig de verschillende stemmen deswege geraadpleegd en wijden wij aan de vermelding daarvan eene niet geringe plaats, alvorens wij tot de toetsing en wederlegging van den aanval en de drangredenen van sommige Engelsche organen overgaan, want gelukkig deelen niet alle de meening van den heer Brooke en den *Times*, maar zijn er in vereenigingen en in bladen nog stemmen opgegaan, meer met de waarheid en het goed regt overeenkomende. Mogen deze al meer en meer ingang vinden; want daarin is de waarborg gelegen, dat de twee beschavende volken van Indië, het een op het vasteland, het andere op de eilanden van den Oosterschen Archipel naast elkander, tot wederzijdschen bloei en voorspoed, zich vredelievend kun nen ontwikkelen, en de vervreemding van elkander worde verhoed, waarop wij laatst reeds wezen en die, met andere gevaren, het gevolg zou moeten zijn, indien avanturiers als Sir James Brooke schoon spel kregen. Dat hopen wij niet voor de vriendschap en de waarachtige belangen van Nederland en Groot-Brittanje.

Wij zullen dan *vooreerst* nagaan wat in Engeland over de voorstellen van Brooke, in den jongsten tijd, al zoo is geschreven en gewreven;

Ten tweede, wat uit Nederland en elders daarop is geantwoord;

Ten derde, zelven eenige punten van wederlegging bijbrengen en onze slotsom opmaken.

Voegen wij hier alleen nog bij, dat, bij het onderzoek van de begrooting in de afdeelingen van de tweede kamer, verscheidene leden hebben herinnerd aan hetgeen, in de zitting van 24 September, nopens de zaak van Sir James Brooke is gezegd [1]); zij gaven tevens te kennen, met belangstellend verlangen, van de Regering nadere mededeelingen deswege te gemoet te gezien, terwijl zij de hoop uitdrukten, dat de Regering intusschen de regten en belangen van Nederland op dit punt niet uit het oog zou verliezen.

Britsche beweringen.

Reeds sedert Mei jl., las men van allerlei bemoeijingen van sir James Brooke in Engeland. Deze werden, in den *Times* van 4 October, op de hevigste wijze tegen Nederland ondersteund.

Na eene inleiding over het hooge gewigt van den Indischen Archipel, bijzonder van Sumatra, Borneo en Celebes, benevens eene menigte andere eilanden, kondigt het blad aan, dat de redenen van sir James Brooke een diepen indruk gemaakt hebben op de Engelsche handelwereld, en dat deze aangelegenheid ongetwijfeld een onderwerp van beraadslaging bij het parlement zal moeten uitmaken. Daarna volgt de aanval op Nederland. „De heerschende magt in deze streken (den Archipel)," zegt de *Times*, is een kleine Europesche staat, die met eenige wijzigingen, ontstaan door de tegenwoordigheid van magtige mededingers, een standpunt bekleedt, overeenstemmende met dat der Genuezen van vroegeren tijd. Zonder genoegzame magt om in Europa hun eigendom tegen een der groote mogendheden te beschermen, is het aan deze slimme en nijvere Hollanders gelukt, om zich in de Oost tot koningen en prinsen te verheffen, en te huis te leven van de schattingen, welke zij uit hunne afgelegene bezittingen opgaren. Het eiland Java, dat Engeland zich als eenmaal zijn vroeger eigendom herinnert, bestrijdt al de regeringskosten van Nederland, en laat nog een overschot van twaalf millioen p. st. in de uitvoerwaarde, welke door het Ned. Indisch gouvernement naar Europa gezonden wordt. De Hollanders houden onwrikbaar vast aan de overleveringen van eene naijverige en uitsluitings politiek, en onze kooplieden te Singapore beklagen zich, dat hetzelfde stelsel, waardoor in verloopen tijden oorlog tusschen de twee natiën ontstond, steeds in volle werking is in den Indischen Archipel. Er wordt beweerd, dat zij met eene gestrengheid regeren, die naar dwingelandij zweemt, en toch een luiden kreet doen opgaan, bij de minste tusschenkomst in hunne aanrandingen, uitroepende, dat dit eene verdrukking is van dat arme Nederland, omdat het zwak is. Overeenkomstig de opgaven te Singapore, is het stelsel van trapsgewijze opslurping aldus: De winstbejagende Chinezen, die op de eilanden zwerven, drijven een ruilhandel met de Maleijers, welke de meest zorgelooze aller menschenrassen zijn. De Maleijer geraakt van lieverlede in schuld en de Chinees komt in het bezit van zijne kokosboomen en zelfs van zijn land. Dan komt de Hollander tusschenbeiden, gesteund door die genoegzame land- en zeemagt, die altijd op vollen voet wordt gehouden en verklaart, dat elke nederzetting van vreemdelingen op Maleischen grond strijdig is met de algemeene heerschappij der Nederlanders. De bezitting valt onmiddelijk onder het Nederl. handelstelsel. Daarna worden de Inlandsche opperhoofden, bij de minste aanleiding, opstandelingen. De nietige rajah, die gewoon was jaarlijks zijne drie of vier prauwen te zenden, gevuld met rijst, sago, paradijsvogels, vogelnesten, haaijenvinnen, peper, gutta-percha en vijftig andere artikelen meer, naar Singapore, wordt verpligt, om de Nederl. vlag te hijschen, om te zeilen onder Nederl. vergunning en zijne voortbrengselen naar de haven van Batavia te zenden. Singapore beklaagt zich, dat vele plaatsen, welke al hare kokosnootolie derwaarts plagten te zenden, thans geen enkele prauw en niet één vat kokos-oliekoeken afschepen. Nederland bewaart in stilte eene prooi, die te groot voor hem is, om spoedig te verslinden. De meeste dezer bewegingen worden hevig door Nederland ontkend. Wij geven ze als beweringen en niet als bewezen feiten. Wij zouden beter in staat zijn ze op de proef te stellen, indien wij consuls op die plaatsen hadden, welke bezoldiging genoten, onder verbod van handel te drijven. Doch er zijn andere omstandigheden in verband met deze aangelegenheden, volgens welke wij een beter oordeel kunnen vormen. (*Wordt vervolgd.*)

[1]) Zoo als men weet, had de heer Elout inlichtingen gevraagd en zich op letter en geest van het tractaat van 1824 beroepen.

NEDERLAND

Van den specialen correspondent van den JAVA-BODE.
(*Vervolg en slot*).

Wat den handel betreft, de burgermeester van onze eerste koopstad, dat is van onze bedrijvigste, niet van de rijkste, Rotterdam, de heer Hoffman is door Z. M. benoemd tot Grootofficier der orde van de Eikenkroon.

Ten aanzien van den landbouw, is dezer dagen door officiele bescheiden publiek gemaakt, dat de longziekte, die onzen veestapel in de oostenlijke provinciën zoo lang en zoo geducht geteisterd heeft, dit jaar zeer is afgenomen en wel met 43 procent. Men schrijft dit voor een groot deel aan de werking der inenting toe. Tot mijn leedwezen moet ik er evenwel bijvoegen, dat het vleesch in Holland nog altijd op denzelfden prijs is.

Omtrent de scheepvaart is deze week voor rijkskosten uitgegeven het werk: *Verordeningen voor de kon. ned Zeemagt*, in vier deelen compleet. Het vierde deel bevat de artillerie bepalingen. Ook kan ik hier een gerucht bijvoegen, dat vrij algemeen wordt geloofd, dat namelijk de heer Bouricius, (commandant der zeemagt in Ned. Indië), bij zijn terugkeer in het Vaderland, tot directeur van het marine etablissement te Amsterdam zal worden benoemd.

Eindelijk herinnert mij het woord nijverheid aan het proces, reeds sedert zoo vele maanden tusschen een onzer grootste fabriekanten en den staat gevoerd, hetwelk dezer dagen weder verder behandeld is. Den 22sten October is voor den Hoogen Raad een aanvang gemaakt met de behandeling van de zaak van Paul van Vlissingen en Cie, eischers tegen den staat der Nederlanden, gedaagde, ten aanzien van de bekende aangelegenheid der duitenplaatjes voor de Ned. Indische munt. Voor de eischers treedt op Mr. S. P. Lipman, proc. van der Jagt, en voor den gedaagde Mr. J. C. Faber van Riemsdijk, proc. Clant. De kwestie, welke in dit geding te beslissen valt, is in conventie, of de eischers van den staat kunnen vorderen voldoening, zonder eenige korting, van de aannemingspenningen, overeenkomstig de aanbesteding en aanneming van 29 Maart 1855, voor de hoeveelheden muntplaatjes, door de eischers afgeleverd, en tevens ontbinding der overeenkomst van aanbesteding en aanneming, uithoofde van wanprestatie van den gedaagde, met vergoeding van kosten, schaden en interessen, dan of de eischers daarin wel zijn ontvankelijk, uithoofde der nadere overeenkomst van den 9den Augustus 1856. Daarbij dient ook te worden uitgemaakt, of de vordering tot ontbinding ongegrond is, omdat het vereischte ontbreekt, om zoodanige actie te kunnen instellen, terwijl ook de in morastelling zou ontbreken. Wijders moet in conventie worden uitgemaakt, of daarentegen de gedaagde, ter zake van wanprestatie des eischers, ontbinding met schadevergoeding vorderen kan, dan wel of daartoe geene termen aanwezig zijn. Het openbaar ministerie wordt waargenomen door den procureur generaal van Maanen.

De heer Mr. S. P. Lipman heeft voor de eischers het woord gevoerd in eene rede, die bijna vier uren geduurd heeft. De verdere behandeling van deze zaak is bepaald op aanstaanden Donderdag, den 28sten dezer, zullende alsdan de heer Faber van Riemsdijk voor den verweerder (den staat) optreden.

Ziedaar, mijn waarde redacteur! u weder wat verteld van het moederland; ontvang het met de groeten van van uw *Correspondent.*

Rotterdam, 21 Oct. Ofschoon de temperatuur wat koeler geworden is, blijft toch de heerschende weersgesteldheid zeer gunstig. In de prijzen der levensmiddelen wordt eene kleine, doch niet meldenswaardige verhooging waargenomen. De uitkomsten van den oogst der veld-, boom-, aard- en andere vruchten, zijn algemeen zeer bevredigend.

— Den 31sten dezer zal van Harderwijk vertrekken, om op dienzelfden dag over te gaan aan boord van het schip *Elizabeth & Antoinette*, gezagvoerder H. A. Besier, liggende in het Nieuwe Diep, bestemd naar O. I., een detachement sterk 100 onderofficieren en manschappen, onder bevel van den majoor der infanterie J. W. J. Piper, medegeleider de 2de luit. der infanterie J. L. L. Epagniol, beiden van verlof naar Java terugkeerende; benevens de offic. van gezondheid 3de klasse J. J. de Wilde.

— In de avond van den 16den dezer, vereenigden zich een dertigtal scheeps-gezagvoerders in het Yachtclubgebouw te Rotterdam, tot een vriendschappelijken maaltijd, aangeboden aan den heer J. H. Peter, onlangs van Batavia alhier gearriveerd. Voornoemde heer was vroeger gezagvoerder, daarna gedurende 1/3 van eene eeuw magazijnmeester bij de Ned. Handel-Maatschappij en kapitein-expert voor verschillende assurantie-maatschappijen, in welke hoedanigheden hij onzer scheepvaart belangrijke diensten heeft bewezen en voor de gezagvoerders steeds raadsman en vriend geweest is. Op Java was de heer Peter algemeen geacht en bemind om zijn opregt, eerlijk en braaf karakter; maar ook hier en elders heeft men 's mans verdiensten leeren kennen. Deze maaltijd, die aan erkentelijkheid voor goede diensten en vriendschap was gewijd en waarbij verscheidene toasten aan het vaderland, aan handel en scheepvaart, aan de welvaart van den zeemansstand, enz., werden gedronken, zal voorzeker eene aangename en blijvende herinnering achterlaten.

— In de afgeloopen week, heeft te Amsterdam een hoogst bedroevend voorval plaats gehad, waardoor twee familien diep zijn getroffen. Een officier van gezondheid derde klasse, bestemd voor het leger in Oost-Indië, die op vriendschappelijke wijze in een gezin verkeerde, had met de 22jarige dochter des huizes betrekking aangeknoopt. De vader van het meisje begreep echter, dat zonder storting van het daartoe gevorderde kapitaal, hetwelk zijne dochter niet bezat, de officier geene toestemming tot het huwelijk zou kunnen verkrijgen, zoodat hij, bij gelegenheid dat de officier, in de laatste dagen der vorige week, zijn huis weder bezocht, zich op de meest bepaalde wijze tegen het voortzetten der betrekkingen verklaarde. De minnenden begaven zich gedurende eenige oogenblikken naar eene andere kamer, waar het meisje den officier eenige hem toebehoorende en daar geborgen voorwerpen ter hand stelde. Zij bleven nog korten tijd bijeen, waarna de minnaar zich, na een hartelijk afscheid genomen te hebben, verwijderde. Na zijn vertrek werd het meisje zeer ongesteld en verklaarde, dat zij beiden vergift hadden ingenomen. Kort daarna gaf zij den geest, niettegenstaande alle geneeskundige hulp. Ook de minnaar was, kort nadat hij het huis zijner geliefde verlaten had, ongesteld geworden en naar het gasthuis vervoerd, waar het mogt gelukken hem in het leven te behouden. Nadat het grootste gevaar was geweken, werd hij door den officier van justitie ondervraagd, ten gevolge daarvan naar het huis van arrest gebragt, en later naar Haarlem vervoerd, om voor den krijgsraad teregt te staan. Men verneemt tevens, dat het ingenomen vergif *morphine* was en dat de jongman geweigerd heeft, zich goedschiks te laten behandelen.

— In den avond van den 10den dezer, barstte op het Goirke te Tilburg een verschrikkelijke brand uit, die zoodanig in hevigheid toenam, dat al spoedig de wollenmanufacturenfabriek en de twee huizingen van de Gebr. Jansen, alsmede de uitgestrekte leerlooijerij van den heer Lombarts totaal in de asch waren gelegd.

Ook de stoomfabriek van wollen manufacturen van de HH. Gebr. Jansen is geheel afgebrand; de vlammen, gevoed door de menigte ligt ontvlambare stoffen, deelden zich wijders aan de aangrenzende huizen van genoemde heeren mede, zoodat er aan geen blusschen te denken viel en men zich alleen bepalen moest tot het behouden van de onlangs nieuw gebouwde stoomfabriek van de HH. E. Lombarts en Zn. Deze had wel aan de kap reeds vuur gevat, doch men dacht haar te zullen kunnen behouden; de hevige vuurgloed echter, door den vrij harden ZO. wind aangewakkerd, verijdelde alle krachtsinspanning, zoodat er ten een ure niets meer dan de buitenmuren en de schoorsteen van dat gebouw aanwezig waren. Zoowel van de inboedels, als van de aanwezige wollen goederen, machineriën, enz. is betrekkelijk weinig geborgen, zoodat de schade zeer aanzien-

lijk is. Naar men verneemt, is alles bij verschillende assurantie-maatschappijen tegen brandschade verzekerd; de oorzaak van den brand ligt tot dusverre in het duister.

Naauwelijks met den omvang van deze ramp bekend, of den 11den ondekte men weder een hevigen vuurgloed in dezelfde rigting. Spoedig vernam men, dat er brand was uitgebarsten aan den Heijkant (ongeveer ³/₄ uren van de kom der gemeente Tilburg) in eene groote boerderij, bewoond door P. Mutsaarts. In korten tijd was die boerderij met stalling en schuur, waar de geheele oogst geborgen lag, totaal in de asch gelegd; alleen het vee heeft men kunnen redden. Naar men verneemt, is het verbrande geassureerd, terwijl de oorzaak van den brand onbekend is.

ENGELAND.

Omtrent het ongelukkig lot van de *Austria* zijn thans eindelijk uitvoerige berigten van eenige der geredden ontvangen. Gelijk reeds gemeld, zijn van de 538 personen, die zich aan boord bevonden, voor zoo verre tot nu bekend is, slechts 67 gered. Van de vermiste 471 kunnen, in het gunstigste geval, slechts eenige weinige door eene Noorweegsche bark in veiligheid gebragt zijn. Een der passagiers, een Engelschman, Charles Brews, die zich op weg naar Columbia bevond, heeft het uitvoerigst berigt van deze scheepsramp geleverd. Wij laten het hier volgen:

„Den 12den Sept. was het weder gunstiger geworden en den 13den legden wij 11 knoopen in het uur af, zoodat wij allen hoopten den 18den New-York te bereiken. Tegen 2 uren 's namiddags stond ik op het halfdek, toen ik eene dikke rookkolom uit een der ingangen van het tusschendek naar boven zag stijgen. Tegelijk snelden eenige vrouwen onder het geroep van: *Het schip brandt! Wat zal er van ons worden?* op het dek. De snelheid der machine werd nu tot op de helft verminderd, en nu zette het schip zijn koers voort, tot het kruidmagazijn sprong, waaruit ik opmaak, dat de machinisten reeds terstond zijn gestikt. Ik begaf mij van het halfdek naar het midden van het schip, toen ik bespeurde, dat de vlammen reeds uit de openingen van het middendek sloegen en, daar de boot tegen den wind opstoomde, nam de brand snel in hevigheid toe. Hierop ging ik naar den man aan het roer en verzocht hem, de zijde van het schip in den wind te wenden. Hij verstond mij echter niet, daar hij een Duitscher uit Hamburg was, en eerst door middel van een anderen Duitscher kon ik mij aan hem verstaanbaar maken. Ik zag ongeveer omstreeks dezen tijd, dat eenige personen eene boot van het halfdek aflieten. Wat van die boot werd weet ik niet, doch ik vooronderstel, dat zij onder de schroef verbrijzeld werd. Ik hielp daarop eene boot aan stuurboordszijde losmaken, doch te naauwernood hadden wij die buiten het schip gebragt, of er wierpen zich zooveel personen in, dat zij omsloeg en al de zich daarin bevindenden in zee vielen, behalve drie, die zich aan de boot vastklemden. Wij bragten een touw uit en haalden een persoon op, die bleek de hofmeester te zijn. Een ander, dien wij ook wilden ophalen, werd door het touw geworgd.

„Het vuur werd thans zoo hevig, dat verdere pogingen tot redding van de personen, die zich in de omgeslagen boot hadden bevonden, onmogelijk waren. Al de passagiers der eerste klasse, met uitzondering van eenige heeren, die in de rookkamer gestikt moeten zijn, hadden op het achterdek de wijk genomen. Derwaarts hadden zich ook vele passagiers der tweede klasse begeven, terwijl de overigen door het vuur in hunne kajuit opgesloten bleven, en slechts weinigen kon men door den luchtkoker naar boven halen. De laatste op deze wijze geredde, eene vrouw, verklaarde, dat bereids zes personen beneden gestikt waren. Thans eerst bemerkten wij, dat het schip weder bij den wind gedraaid was en dat daardoor de vlammen naar het halfdek terug gedreven werden. Het gedrang was zoo groot, dat ik het stuurrad niet kon bereiken, doch ik vernam dat de man, die aan het roer stond, zijn post had verlaten en het schip dus aan wind en golven was overgeleverd.

„Het tooneel op het dek was onbeschrijfelijk hartverscheurend. Alles drong en schreeuwde; mannen riepen hunne vrouwen, vrouwen om hunne mannen en kinderen; eenigen waren als door den schrik verlamd; anderen gingen te werk als waanzinnigen en slechts weinigen behielden hunne tegenwoordigheid van geest. Middelerwijl drongen de vlammen zoo ver vooruit, dat eenigen, om daaraan te ontkomen, over boord gesprongen en daaronder bloedverwanten, die elkander vastgekneld houdende, den dood in de golven zochten. Twee meisjes, welke men voor zusters hield, sprongen op die wijze in zee. Een Hongaar met zeven kinderen, waaronder vier meisjes, bewoog zijne vrouw in zee te springen, hierop gaf hij zijn zegen aan zijne 6 oudste kinderen, liet hen den een na den ander zich in de golven storten en volgde hen, zijn jongste kind in de armen houdende.

„Ik zelf stond gedurende dien tijd buiten de verschansing en boog mij naar buiten om de vlammen te ontgaan, waarbij ik mij aan de davids (vooruitspringende balken om de booten in zee te laten) vasthield. Eene omgeslagen boot, welke nog door een touw aan de stoomboot hing, dreef onder mij langs het schip en aan het touw hield zich een man vastgeklemd. Over dezen man heen — hij wilde mij niet volgen — liet ik mij tot aan de boot zakken en sneed het touw met mijn pennemes door. Te naauwernood was de boot los geraakt, of zij dreef, in weerwil van mijne krachtinspanningen, tegen de schroef der stoomboot en sloeg om. Mij bleef niets anders over dan mijn heil in het zwemmen te zoeken, doch toen ik achter de omslagen boot weder boven water kwam, bespeurde ik aan mijne zijde een andere boot, die mede gekanteld was. Doordien ik mij er aan vastklemde en door een daartegen slaande golf, rigtte de boot zich weer, doch zij was vol water, en daar de riemen weggespoeld waren, had ik, om het vaartuig voort te stuwen, niets dan eenige latten, die los aan de zijden der boot gespijkerd waren. Van de stoomboot was ik toen reeds ¹/₄ mijl verwijderd, doch ik kon vrij duidelijk zien hoe mannen en vrouwen, de laatste met brandende kleederen, van het achterdek in het water sprongen. De hoogte van het achterdek tot op de oppervlakte van het water bedroeg 20 voet. Een half uur later was niemand meer op het schip te zien.

„Ik roeide het schip na en nam een Duitscher, die in zee rondzwom op, en die mij als nu hielp roeijen. Na eenigen tijd geroeid te hebben, zagen wij een zeil naderen. Het was de Fransche bark *Maurice*, kapt. Ernest Remaud, van Nantes. Ten half zeven uren, — ik had vijf uren in de boot rondgezworven, — werd ik door het Fransche schip opgenomen, dat toen reeds 40 andere geredden aan boord had. De meesten hadden zich aan de boegspriet van de *Austria* vastgeklemd en werden van daar gered; slechts weinigen waren uit zee opgevischt. Ongeveer ten acht uren naderde een der ijzeren booten met ongeveer 23 personen, waaronder 2 officieren en later werden nog 3 of 4 passagiers, die op een stukgeslagen boot dreven, gered. Van de geredden waren verscheidenen, waaronder drie vrouwen, vrij erg gebrand. Kapitein Remaud behandelde ons zeer liefderijk, bewees aan de geredden alle mogelijke diensten en vermomd de wonden der gekwetsten met de meeste zorg.

„Tijdens den brand had ik niet een enkelen der scheepsofficieren gezien en ben zeker, dat geen hunner en ook geen der bemanning zich op het achterdek bevonden, met uitzondering van den man aan het roer, die echter ook spoedig zijn post verliet. Toen de kapitein, zoo verhalen anderen, den brand vernam, sprong hij blootshoofds op het dek en de vlammen ziende, riep hij uit: Wij zijn allen verloren! Daarop beproefde hij eene boot los te maken; die sloeg om, hij zelf viel in het water en werd niet meer gezien. In dezelfde boot bevond zich de vierde stuurman; ook deze verdronk waarschijnlijk, want de boot werd tegen de schroef verbrijzeld en slechts drie of vier personen, die zich aan de stukken vastklampten, werden, naar men zegt, later door de *Maurice* opgevischt. In een der ijzeren booten waren 33 personen bijeen, doch zij sloeg verscheidene malen om, zoodat ten slotte slechts 23 personen de *Maurice* bereikten, gelijk hierboven reeds is medegedeeld. In het geheel waren dus gedurende dien nacht 67 personen aan boord van gemeld vaartuig opgenomen. Den volgenden morgen was een Noorweegsche bark de afgebrande stoomboot genaderd; mogelijk dat deze nog eenige lieden gered heeft. Tegen 2 uren 's namiddags ontmoetten wij de *Lotus*, kapt. Treffry, van Yarmouth naar Halifax bestemd. Daar er mij veel aan gelegen lag spoedig het Britsch gebied te bereiken, nam de kapitein mij op zijn schip over. Hij was ook bereid al de Amerikanen aan boord te nemen, doch de aandrang van vreemdelingen naar de boot was zoo groot, dat slechts elf personen en daaronder nog verscheidene vreemden, opgenomen konden worden.

„De brand was door onachtzaamheid van eenigen der bemanning ontstaan. De kapitein en de doctor hadden het namelijk raadzaam geoordeeld, het tusschendek met brandende teer te berooken en de bootsman zoude dit onder toezigt van den vierden officier bewerkstelligen. Tot dat einde maakte hij het einde van een ketting heet, om dit in de teer te doopen en zoodoende de berooking te verrigten. Doch de ketting was gloeijend geworden, zoodat de bootsman dien niet meer kon vasthouden. De ketting viel op het dek en stak dit in brand. Tot overmaat van ramp, viel de ketel met teer om en eene seconde later sloegen de vlammen naar alle zijden uit. Er werden zwakke pogingen tot blussching in het werk gesteld, doch er waren geene voldoende bluschmiddelen bij de hand.

„De aan het gevaar ontkomen passagiers konden niets dan de kleederen, die zij aan het lijf hadden, redden en deze zijn in de meeste gevallen gescheurd of verbrand.

Volgens een berigt uit Quebec, zijn aldaar nog 23 andere geredde personen van de *Austria*, met de Noorweegsche bark *Catharine* aangebragt.

— Ter gelegenheid van de ramp aan de *Austria* overkomen, melden de bladen, dat, in den loop van 12 à 13 jaren, niet minder dan elf groote Transatlantische stoombooten totaal zijn te gronde gegaan, namelijk de:

	menschen	waarde.
President, met	130	$ 1200000
Arctic,	300	» 1800000
Pacific,	240	» 2000000
San-Francisco,	160	» 400000
Centraal-America,	387	» 2500000
Independence,	140	» 400000
Yankee Blade,	75	» 280000
City of Glasgow,	420	» 850000
Tempest,	150	» 300000
Lyonnais,	160	» 280000
Austria,	500	» 850000
Totaal . . .	2662	. . $ 10560000

FRANKRIJK.

Parijs, 19 October. Het groote nieuws van den dag is een feit op finantiëel terrein. De „aandeelen Suez-kanaal" maken reeds *furore*, alvorens nog uitgegeven en ter beurze genoteerd te zijn. De groote kapitalisten van Parijs hebben voor geheele reeksen ingeschreven, en de promessen van aandeelen scheurt men elkander uit de handen, in de hoop, dat zij dadelijk bij hunne realisatie een groote premie zullen geven. Nooit heeft de heer de Lesseps zooveel vrienden gehad als hij nu bezit. Om zich aan dat baatzuchtige hulde betoon te onttrekken, heeft de concessionnaris van de kanalisatie der landengte van Suez zich naar Spanje begeven, ten einde zijnen schitterenden kruistogt voort te zetten. De officiële inschrijving zal van 5 tot 30 November e. k. openstaan; maar het zal met die openstelling gaan als met de eerste voorstellingen van stukken, die veel opgang maken, en waartoe de zaal vooraf is afgehuurd.

Volgens een verspreid gerucht, zou de departementale administratie in ons rijk gereorganiseerd worden, en er plan bestaan, om groote administratieve afdeelingen te maken, naar het model van de groote militaire commandementen. Dit gerucht verdient echter bevestiging, alvorens men er aan kan gelooven, en wat het te meer onwaarschijnlijk maakt is, dat degenen, die het in omloop brengen er bij voegen, dat de groote provinciale administratiën van het ministerie van staat, zouden uitgaan. Onder het eerste keizerrijk waren er in de departementen verscheidene hooge ambtenaren, die regtstreeks met het ministerie van politie in betrekking stonden; het is echter niet waarschijnlijk, dat men thans den werkking van den minister van binnenlandsche zaken zal willen verminderen, nu pas de algemeene veiligheid insgelijks tot zijn departement is gebragt.

Het buitenlandsche nieuws is zeer onbelangrijk. In Spanje wordt met ijver voor de ophanden zijnde verkiezingen gearbeid, en schijnt de minderheid zeer talrijk te zullen zijn. — In Engeland staat op dezen oogenblik de godsdienst-kwestie boven de parlementaire hervorming; morgen zullen wij eerste bekend zijn met de bijzonderheden, betreffende de vergadering, gisteren te Londen in St. James Hall gehouden, en die door bijna duizend menschen moet zijn bijgewoond. Men beseft levendig in Engeland, dat de godsdienst-kwestie een politieke kwestie van het hoogste gewigt in zich sluit. Engeland weet dat het een groot deel van zijnen invloed te danken heeft aan de godsdienst-beginselen, wier krachtigste steun in Europa deze Staat is. De gelijkheid van godsdienst in de hechtste band, die Duitschland aan Groot-Brittannië hecht. — In Zuid-Duitschland blijft bij voortduring eene groote gisting heerschen, en het ware overbodig er van te gewagen, indien niet een veelbeteekenend feit moest vermeld worden. Men herinnert zich, dat, tijdens de parijsche conferentien, al de meer of minder gewigtige personen, die aanspraak hadden op het hospodarschap der Donau-vorstendommen, te Parijs zijn gekomen of zaakgelastigden derwaarts hebben gezonden. De hoofdstad van Frankrijk was het middelpunt geworden voor al de kuiperijen, die om de leden der conferentie werden in het werk gesteld. Al deze pogingen leidden echter tot niets, en aangezien er thans zekere verkoeling tusschen Frankrijk en de Porte is ontstaan, terwijl Turkije innig met Oostenrijk verbonden is, komen de aspirant-hospodars nu te Weenen. Ik twijfel echter, of hunne intriguen aan de Donau-oevers een beter gevolg zullen hebben dan aan de Seine-boorden.

— De *Akhbar* berigt, op gezag eener correspondentie, dat prins Napoleon zich eerstdaags naar Algerië zal begeven en het schip *la Reine Hortense* bevel heeft gekregen uit te loopen.

Fuad-pacha zou gisteren onze stad verlaten hebben, om naar Constantinopel terug te keeren. De sultan heeft zijnen minister van buitenlandsche zaken bij zich ontboden, wiens diensten hem thans meer noodig zijn dan ooit, nu zijn cabinet moet vernieuwd worden. Allen waarschijnlijk zal de heer de Thouvenel Constantinopel niet verlaten dan na de terugkomst van Fuad-pacha aldaar, en dus nadat lord Stratford de Redcliffe zal vertrokken zijn, zoodat onze gezant op zijn post zal zijn gebleven gedurende al den tijd, dien de voormalige britsche gezant bij de Porte te Constantinopel doorbragt.

Was lord Stratford met een geheime zending belast, naar het schijnt had lady Stratford ook een zending te vervullen. De gemalin van den edelen lord heeft in den harem gedineerd, terwijl hij zelf aan des sultans disch zat. Lady Stratford heeft tot de dames van het serail een toespraak gehouden, waarin zij veel schik hadden; zij verzekerde haar, dat indien zij *a la franca* (d. i. op zijn westersch, niet *op zijn fransch*) wilden handelen, zich met minstens de helft minder kosten een tien maal grootere weelde koaden verschaffen!! Zonderlinge manier, om spaarzaamheid en zuinigheid te prediken!

— Een parijsche somnambule, mevr. M., bijgenaamd de hedendaagsche Sibylle, maakt zich sterk, naar men zegt, om de juiste plek aan te wijzen waar de transatlantische kabel beschadigd is. Daartoe zou zij slechts behoeven in aanraking gesteld te worden met een andere somnambule in Amerika, en zij zou zich van een ander middel dan de electriciteit bedienen. Indien mevr. M. in Amerika was, zou zij zeer zeker aandeelhouders vinden, bereid de proef te wagen, maar in ons twijfelend Europa gelooft men weinig aan het magnetismus, en de enkelen, die er nog aan geloofden, zijn door Home tot andere gedachten gebragt. Zijn huwelijk met een russische prinses, dat juist niet tot het domein der bovennatuurlijke dingen behoorde, is bijna even goed als al zijne andere proeven gelukt, d. i. mislukt.

— In verscheidene parijsche brieven wordt gewag gemaakt van een gerucht, dat in omloop is, volgens het welk de befaamde amerikaansche vrijbuiter Walker een Franschman van geboorte, nl. de heer Gudin, adjudant van den hertog van Nemours, zou zijn. Misschien zal men zich nog wel herinneren, dat die adjudant in 1847, overtuigd van valsch te hebben gespeeld te Chantilly, op 's prinsen bevel, Frankrijk moest verlaten en sedert niets weder van zich heeft doen hooren.

DUITSCHLAND.

Weenen, 20 October. Volgens berigten uit Servië zijn alle moeijelijkheden tegen het oproepen van den landdag uit den weg geruimd en is daardoor de gisting onder de bevolking bedaard. De senaat van Servië heeft reeds een aanvang gemaakt met de behandeling der kieswet en bepaald, dat op 350 belastingschuldigen één kiezer zal komen. De opening van den landdag zal nog vóór het einde dezer maand plaats hebben. Daarin zullen de finantiële punten het eerst behandeld worden, doch men verwacht, dat weldra ook andere, regtstreeks of zijdelings tegen het gezag van den vorst gerigte voorstellen zullen ter sprake worden gebragt, door eene partij die de regering weder in handen der familie Obrenowitsch wenscht te brengen en daarbij op Frankrijks en Ruslands bijstand rekent.

Berlijn, 23 October. Het voorbeeld, door de Oostelijke rijksgewesten gegeven, is ook hier niet zonder invloed gebleven; ook hier hebben de aanstaande verkiezingen voor de kamer der afgevaardigden een krachtig staatkundig leven opgewekt. Dientengevolge zal dan ook het programma der onlangs gevormde liberale kiezersvereeniging nog in den loop dezer week verschijnen, en bestaat er dus weinig hoop voor de herkiezing der ultra-conservatieven, vooral, omdat de geschillen tusschen de demokraten, de oud-Pruissen en de constitutionelen zijn uit den weg geruimd. Deze heugelijke uitkomst, die zeer heilrijk in hare gevolgen kan worden, heeft men aan de krachtige vertogen der organen van de ultra-liberalen en de gematigde liberalen, namelijk de *Volksztg.* en de *Nationalztg.* te danken.

RUSLAND.

De Russische regering is dezer dagen tot de ontdekking gekomen van een feit, hetwelk als eene nieuwe proeve kan gelden van de schandelijke machinatiën in de verschillende takken van algemeen bestuur, waarover reeds menigmaal luide en billijke klagten zijn opgegaan. Tengevolge der onlangs van gouvernementswege gedane opmetingen tusschen Petersburg en Moskou, is het namelijk gebleken, dat de afstand tusschen die twee steden langs den spoorweg, niet, gelijk tot nu toe officieel was aangenomen, 607, maar slechts 519 wersten en dus 94 kilometers minder bedraagt; zoodat de staat, op wiens kosten die spoorweg is aangelegd, die lijn op 88 wersten te lang gerekend en derhalve 23 millioen guldens, zijnde 1/7 van het kapitaal, te veel betaald heeft. Doch dit is niet het eenig gevolg. Die weg wordt toch geëxploiteerd door eene Noord-Amerikaansche maatschappij, die nu bij het tarief hare transporten natuurlijk op een afstand van 607 wersten rekent, en dus, ten nadeele van het rijk, de passagiers en den handel, enorme voordeelen geniet. Dat hierbij aan geen onwillekeurigen misslag kan gedacht worden, daarvan is het bewijs voorhanden in de palen, die als afstandwijzers langs den weg zijn geplaatst en die bij gevolg opzettelijk op kleiner afstanden van elkander zijn gezet, dan het aantal wersten bedraagt hetwelk zij aanwijzen. De keizer is over dit feit ten hoogste verontwaardigd, maar toch laat het zich vooruitzien, dat de zaak, om dat er wel aanzienlijke personen in zullen betrokken zijn, zoo stil mogelijk zal behandeld worden. Volgens brieven uit Petersburg, zal althans het ingesteld onderzoek hoogstwaarschijnlijk niet voor den regter gebragt worden.

TURKIJE.

Men weet, dat Mirza Agha Khan, als eerste minister van den shah van Perzie, plotseling zijn ontslag heeft bekomen en vervangen zal worden door Ferruck Khan. Het *Journal de Constantinopele* deelt thans mede, dat de papieren van eerstgenoemde, die onderzocht worden, terwijl hij zelf door eene sterke wacht wordt bewaakt, reeds aan het licht gebragt hebben, dat hij, in weerwil van zijn jaarlijksch inkomen van een millioen francs, jaarlijks meer dan zes millioen zich uit de openbare inkomsten toegeëigend heeft. Tijdens den oorlog met Engeland, werd eene oorlogsbelasting geheven, die 12 millioen opbragt. Van dit bedrag is naauwelijks een vierde in de schatkist gevloeid. De overige drie vierden bleven in zijne handen en in die zijner creaturen.

EGIJPTE.

Suez, 4 November. Wij zijn nog zonder eenig gewigtig berigt uit Djedda. Particuliere brieven uit die plaats behelzen, dat de inwoners in groote vrees verkeeren en zich nu gelukkig zouden voelen, Christenen en Europeanen in hunne woningen te ontvangen, in de hoop daardoor aan het hun bedreigende wraakzwaard te ontsnappen. Het land verkeert in een ellendigen toestand en eene aanhoudende droogte heeft de Arabieren uit het binnenland genoopt, neder te komen en de karavanen, meer uit gebrek aan voedsel, dan uit plunderzucht aan te tasten.

Na het vertrek van de *Hindostan*, zijn, met uitzondering van eenige sappeurs en mineurs, geene troepen hier meer doorgekomen. H. M. 28ste regement is te Alexandrie op de *Perseverance*, de terugkomst van de *Oriential* van Bombay en Kurrachee beidende. Men verwacht het eerste bataillon van het 3de fort, dat waarschijnelijk op de thans hier liggende boot *Pottinger* naar Indië zal worden overgevoerd.

De indijking voor den spoorweg door de woestijn is nu tot aan de poorten van Suez gevorderd en de rails zijn nog slechts zes mijlen van ons verwijderd; de pacha is zeer begeerig het werk voltooid te zien, en ik vermeen, dat het op het einde van dit jaar zal gereed wezen, alhoewel men te Suez nog geen begin heeft gemaakt met de daarstelling der noodige gebouwen en daartoe den tijd afwacht, tot de noodige bouwmaterialen langs den spoorweg zullen kunnen worden aangevoerd.

Een kleine stoomboot is gebouwd, met het doel om de reizigers te doen landen en in te schepen, en dezelve heeft, sinds twee dagen, proeftogtjes gemaakt. Wij vernemen, dat een groot aantal troepen door Egypte naar de Oost zal worden gezonden.

BRITSCH-INDIË.

De telegrafische gemeenschap tusschen Point de Galle en Bombay is, gedurende eenige dagen, gestremd geweest, en zulks, naar men vermeent, ten gevolge van een gebrek, dat de telegraaflijn overkomen is. Men verwacht, dat de gemeenschap weldra weder zal geopend worden.

Van Pinang valt niet nieuws mede te deelen.

— Op den 25sten October was het der Britsche magt gelukt, de stad Rohea, in Oude gelegen, te hernemen. Het verlies was aan beide zijden groot, daar deze strijd den Engelschen op 140 en den opstandelingen op 1500 man aan dooden en gekwetsten te staan kwam.

— Generaal Michel heeft te Sindwaya eene belangrijke overwinning op de opstandelingen, onder Tantia Topee, behaald en hun een verlies van 500 dooden en 4 stukken geschut berokkend. De manschappen bevonden zich bijkans tien volle uren onder de wapenen en de vijand werd negen mijlen ver, in de rigting der rivier Jumna, vervolgd. Volgens eene telegrafische depeche van Majoor Maccperson, zoude Tantia Topee naar Tal Behur oprukken, ten einde te Sirus Ghat de rivier Rethura overtetrekken. Kolonel Liddell is naar Bamore opgerukt, om Tantia Topee den pas af te snijden.

CHINA.

Berigten van Amoy melden, dat, op eene twintig mijlen van daar verwijderde plaats, onlusten zijn uitgebroken en men vrees koesterde, dat de rebellen Amoy zouden aantasten. Deze omstandigheid had de Chinesche handelaars zeer ontsteld.

— De stoomboot *Scotland* kwam, den 24den November, van Cochin-China te Hongkong aan, doch bragt geene nieuwstijdingen van belang mede. De troepen leden aan dijssenterie en men dacht Hue niet, voor het midden van den winter, aan te tasten.

— Men denkt algemeen, dat, naar aanleiding der onlangs door China met Rusland en Frankrijk gesloten verdragen, het grootkruis der St. Wladimir van Rusland, en dat van het legioen van eer van Frankrijk aan den keizer van China zullen geschonken worden. Eén aziatisch heerscher, de shah van Perzie, heeft bereids die beide orden ontvangen. Zal ook het engelsche hof zijne Chinesche majesteit met de orde van den kousenband begiftigen?

— Het Nederlandsche schip *Cornelia*, gezagvoerder Zoonhoft, is, na eene reis van 151 dagen, te Havanah aangekomen. Gedurende den overtogt zijn 210 Chinesche koelies gestorven en, bij het naar wal zenden, bezweken er van de 378 overgeblevenen, dagelijks van 12 tot 16.

Korte schets der moeijelijkheden, waarmede de Landhuurders in de Vorstenlanden op Java, van af 1823, voortdurend hebben te kampen gehad.

Te oordeelen naar al hetgeen dezer dagen over de landverhuur in de Vorstenlanden werd geschreven, moet de belangstelling van velen, in deze hoogst gewigtige quaestie, zeer levendig zijn. Om deze zoo mogelijk nog meer aan te wakkeren, en tevens eene juiste rigting te geven, zal ik daarvan hieronder, stellig ook tot genoegen van alle belanghebbenden, eene beknopte, doch getrouwe geschiedenis laten volgen, gelijkelijk met het doel de sympathie der tegenwoordige koloniale Regering op te wekken voor die vele brave planters, die reeds sedert zoo vele jaren, speciaal door sommige Indische hoofd-ambtenaren, werden onderdrukt en in hunne dierbaarste belangen zijn gekrenkt, ten einde zóó van hare erkende regtvaardigheid eene reeds lang te vergeefs gevraagde billijke bescherming van den zwakke tegenover den sterke eindelijk te zien verleend. Ofschoon ik in deze zaak, direct nog indirect, ben geïnteresseerd, zoó trekt zij desniettemin voortdurend mijne levendige belangstelling; 1°. omdat ik zelf 18 jaren planter in de Vorstenlanden ben geweest, en gedurende dien tijd steeds met tegenwerking heb te kampen gehad; en 2°. omdat ik geene onregtvaardigheid kan dulden, en de liefdelooze behandeling jegens die huurders een gruwel is, in het oog van elk weldenkende...[1])

Tot den jare 1823 was de inhuur van landen in de residentiën Souracarta en Djokdjocarta aan geene bepalingen onderworpen; er bestonden wel eenige memoriën omtrent dat punt, doch geene bepalingen, welke gepubliceerd zijn; iedereen mogt daar dus gronden huren zoowel ter cultivering van producten voor de Europesche marijt, als tot het aanleggen van buitenverblijven tot vermaak, — noemenswaardig waren die inhuren toen echter niet, vooral in vergelijking met het tegenwoordige, doch wel moet gezegd worden, dat de meeste huurders destijds vreemdelingen waren, zoo als Engelschen, Franschen en Chinezen.

Nadat deswege onderscheidene rapporten en adviezen aan het gouvernement waren ingediend, welke stukken in vele punten echter zeer uiteenloopende waren, besloot het gouvernement toen in eens de landverhuur in te trekken, door de uitvaardiging der publicatie van 6 Mei 1823, Staatsblad N°. 17.

Uit de resolutie der Hooge Regering van 14 Januarij 1823, Lr. B., welke in de evenvermelde publicatie werd aangehaald, blijkt onder anderen, dat het Gouvernement tot het nemen van dien maatregel is overgegaan, het als ontstaatkundig beschouwende, dat zoo vele vreemdelingen in de Vorstenlanden werden toegelaten. Omdat dus de vreemdelingen uit de binnenlanden moesten geweerd worden, moest de landverhuur worden ingetrokken, want Nederlanders mogten niet boven vreemdelingen bevoorregt worden. Volgens het gevoelen van den heer van de Graaff, zoo als uit die resolutie blijkt, zou ZEd., ten aanzien der Chinezen, nog wel eene uitzondering hebben willen maken, en deze zouden dus als huurders kunnen worden toegelaten; — zoo zijn altijd de vreemdelingen in Indië door het gouvernement meer begunstigd dan zijne eigen onderdanen. Sinds de laatste jaren is men hier echter eenigzins van terug gekomen, speciaal omtrent het verblijf op Java van Chinezen; ook de staats-commissie tot onderzoek van de kolonisatie-voorstellen wenscht de Nederlanders bij ontwikkeling van de buitenbezittingen eenige voorregten te schenken.

In den aanhef der publicatie van 6 Mei 1823, wordt gelet op het door de Vorsten te kennen gegeven verlangen, om die verhuur ingetrokken te zien; — in hoe ver dit voor waarheid is aan te nemen, zal hij, die met den loop der zaken, met de vorsten en grooten eenigzins bekend is, moeijelijk kunnen toestemmen.

Nadat omtrent dit punt verscheidene klagten in het moederland waren gedaan, werd in Mei 1827 door den commissaris-generaal du Bus, ten gevolge van deswege uit Nederland ontvangen bevelen, de inhuur van gronden weder toegestaan, wordende bij art. 4 dier publicatie aan de vorsten de *vrije beschikking* hunner landen toegestaan, *speciaal* voor de verhuur aan Europeanen.

Na de uitvaardiging dier publicatie, is de landverhuur in de residentie Soeracarta dan ook weder dadelijk begonnen, doch op geene groote schaal, op grond van de destijds bestaande onlusten; echter hebben de heer Staevers het schoone, maar woeste land Blitar en de heeren Kuhlo Noltem en de ondergeteekende de meer dan schoone landen Tungalek en Kampak, thans een gedeelte van de residentie Kediri uitmakende, in 1828, in het hartje der onlusten, in huur genomen; bepalingen omtrent de inhuur van gronden bestonden er verder niet: men kon de landen dus huren voor welken tijd men in billijkheid met den eigenaar kon overeenkomen, hetgeen dan ook zoodanig is gebleven tot den jare 1834. Niettemin heeft men ons in 1830 en in 1831 zoodanige moeijelijkheden in den weg gelegd, dat wij genoodzaakt zijn geworden, de landen Tungalek en Kampak voor eene betrekkelijk geringe som van *f* 300,000 aan de regering af te staan; betrekkelijk gering, zeg ik, en dit is zoo, wanneer men in aanmerking neemt, dat die landen, tijdens de overgave, beplant waren met 750,000 koffijboomen, 200,000 peper-ranken en 50,000 staartpeper-ranken, eene suikerfabriek, met steenen gebouwen en een ruimen inventaris, terwijl wij dat land nog voor 16 jaren in huur hadden, en dit later aan de regering heeft opgebragt circa 30,000 picols koffij jaarlijks, gedurende eenige achtereen volgende jaren; hiervan moeten echter worden afgetrokken ca. 5000 picols, zijnde deze afkomstig van de onder de afdeeling Tungalek behoorende districten Priegi, Soembrieng en Pakkies, zoodat de eigenlijke opbrengst van Tungalek 25,000 picols jaarlijks heeft bedragen. De redenen, waarom deze overgave door de regering geeischt werd, zal ik welligt later bloot leggen. De meeste gronden, toen in het Solosche verhuurd, werden gebezigd tot het aanleggen van koffij-plantaadjen.

Te Djokdjocarta was zulks nu echter het geval niet; tot Januarij 1830, het einde der onlusten, durfde niemand het nog wagen eenig land aldaar in huur te nemen. — Na dien tijd gaven de ingezetenen meermalen daartoe hunnen wensch te kennen, doch de resident Valk, die sedert te Djokdjocarta geplaatst en tegen het landverhuren was, — heeft zulks langen tijd op deze of gene wijze tegengewerkt, en eerst in 1836 is de landverhuur te Djokdjocarta weder begonnen.

Toen in 1834 de resident van Djokjocarta in commissie te Solo was, heeft ZEd. ook dadelijk het zijne gedaan, om de landverhuur aldaar tegen te werken, naardien hij toen met den keizer wist te bewerken, dat die vorst een bevel uitvaardigde, waarbij bepaald werd, dat zijne onderdanen geene landen voor langer dan tien jaren mogten verhuren — eene bepaling, waartegen de landhuurders zich dadelijk bij den resident verzet hebben, en die dan ook later stilzwijgend weder is ingetrokken — Als eene der redenen, waarom die resident de landverhuur te Soeracarta, op alle mogelijke wijze trachtte te bemoeijelijken, mag worden gezegd, dat onder de Solosche ingezetenen menschen waren, die, door het bezit van eenig vermogen, zich min of meer onafhankelijk beschouwden, daardoor een fatsoenlijk en aangenaam leven leidden en niet genegen waren, den waarnemenden resident dien slaafschen eerbied te bewijzen, welken ZEd. verlangde en welken de ingezetenen te Djocdjocarta, die alle inboorlingen van die plaats waren, hem uit vrees bewezen. — Er bestond te Solo eene grootere welvaart onder de hofgrooten en ingezetenen, dan te Djocdjo, en dit was voor dien heer stuitend.

(*Wordt vervolgd.*)

[1]) Om niet, dan bij hooge noodzakelijkheid, vele gewezen hoofd-ambtenaren en anderen te compromitteren, zal ik de in dit artikel vermelde hoogst belangrijke *bijlagen*, die allen in mijn bezit zijn, voor alsnog achterwege houden, omdat ik van dusdanige bescheiden hoogst ongaarne gebruik zou maken; alleen, wanneer het algemeen belang zulks mogt vorderen, zal ik niet langer aarzelen, ook deze aan het publiek ter overweging aan te bieden.

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN	DATUM		NAAR
December	6	Nederl. Indie	Fathool Barie	Hassan Mochamat	Batavia	29	November	Padang
"	—	Fransch	Bougainville	Albo	Hongkong	15	"	Mauritius
"	—	Bremen	Therese	Hohorst	Batavia	3	December	Amsterdam
"	7	Engelsch	Sir James		Singapore	27	November	Londen
"	—	Hr. Br. Ms	Korvet Amathyst ......kapt. t/z.	L. Grinfell	"			Couver Eiland
"	8	Pruissisch	Britannen	Krause	"	30	November	Londen
"	9	Amerikaansch	Eloïse	Morcy	Melbourne	3	"	
"	—	"	Jeannette	Barclay	Singapore	27	"	Australie
"	—	Hamburgsch	Henrich	Spelen	Hongkong	14	"	Kaap de Goede Hoop
"	—	Nederlandsch	Burgemeester van Reenen	van der Meer van Kuffler.	Batavia	7	December	Nederland
"	10	Engelsch	Lord Raglen	Hugh. Ross	Hongkong	21	November	Kaap de Goede Hoop

Aangekomen schepen te *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGVOERDERS.	VAN		AGENTEN.
December	8	Ned. Indisch	bark	Faid Alim	Sech Saleh	Indramaijo	3 Dec.	B. J. Jacobs.
"	—	"	brik	Berkat	Sobnt	Banjermassing	9 Nov.	Buijs, Jacobsen & Co
"	—	Nederlandsch	"	Rhijnvis Feith	A. F. Lammerts	Rotterdam	20 Julij	van Ommeren, Rueb & Co.
"	—	"	schip	Kosmopoliet	J. Bouten	Cheribon	4 Dec.	B. Kopersmit & Co.
"	9	Ned. Indisch	schoener	Alosmanie	Sech Rachman	Singapore	29 Nov.	Buijs, Jacobsen & Co.
"	—	Z. M.	stooms.	Groningen ...Kapt. Lt. t/z. 1 kl.	Courier dit Dubicart	Muntok	7 Dec.	
"	—	"	"	Onrust...Luit. t/z. 1 kl. J. C. H.	van der Velde	"	7 "	
"	—	Engelsch	bark	Rory O. More	Thomas	Singapore	27 Nov.	Adam & Co.
"	—	"	schip	Oxus	Wallave	Manilla		"
"	10	Ned. Indisch	brik	Pasekan	Tan Siauwkeng	Pecalongan	29 Nov.	Gezagvoerder.
"	—	Nederlandsch	bark	Resident van Son	Kramer	Soerabaija		B. Kopersmit & Co.
"	—	Ned. Indisch	"	Sara Eleonora	D. Schuijmer	Samarang		Cassalette & Co.

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
December	9	Nederlandsch	bark	Vooruit	W. C. Koot	Nederland
"	—	"	"	Maarten van Rossem	P. F. Rijken	"
"	10	Ned. Indisch	stooms.	Koningin der Nederlanden	E. Lewis	Singapore
"	—	"	"	Samarang Packet	J. F. Scheel	Samarang
"	—	"	brik	So-ootdin	D. T. Varkevisser	Soerabaija
"	11	Z. M.	stooms.	Etna	Luit. t/z. 1 kl. G. Roijer	koerst om de Noord-Oost
"	—	Ned. Indisch	"	Menado	Couteron	Molukko's
"	—	Nederlandsch	schip	Anna Justina	Siedenberg	Soerabaija
"	—	Amerikaansch	"	Matanzas	P. Berrerett	Singapore

Aangekomen schepen te *Samarang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov.	25	Bal.	brik	Rengaris	van Nooijen	Batavia.
"	27	N. I.	bark	Tjan Goan	Sie Ik Hiem	Riouw.
"	—	"	brik	Fathool Manan	Sech Bargabe	Singapore.
"	—	"	stooms.	Menado	Couteron	Soerabaija.
"	28	Ned.	bark	Eersteling	Mann	Batavia.
"	30	N. I.	schip	Fathool Moebarak	Said Asegaf	Sumanap.
"	—	Ned.	bark	S. van Heel	Dietz	Batavia.
"	—	N. I.	"	Kim Hing Sing	Lim Biauwtioe	"
Dec.	1	"	"	Balheer	Moh Said	Banjermass.
"	2	"	stooms.	Samarang Packet	Scheel	Batavia.
"	—	"	brik	Arachman	Moh. Seman	"

Vertrokken schepen van *Samarang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov.	26	N. I.	brik	Nasrie Madjit	Said Segaf	Pek. en Tagal.
"	—	"	"	Jeannette Maria	Daneker.	Singapore.
"	27	"	"	Joesrool Karim	Sech Said	Batavia.
"	28	Eng.	schip	Agamemnon	R. Thompson	Nederland.
"	—	Ned.	"	Doelwijk	K. J. Swart	"
"	29	N. I.	bark	Fathool Madjiet	Sech. Segaf	Batavia.
"	30	"	"	Alnoor	S. Marzoekie	"
"	—	"	"	Ellen	Weutholt	"
Dec.	1	Ned.	schip	Johannes Lodewijk	van der Waal	Nederland.
"	—	"	bark	Catharina Maria	Schuchard	Batavia.
"	2	Bal.	brik	Renganis	van Ooijen	"

In lading liggende schepen te *Samarang*.

VLAG.		NANEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	BESTEMMING.	AGENTEN
Nederlandsch	schip	Ardjoeno	J. F. A. Rapp		Dorrepaal & Co.
"	"	Kinderdijk	D. Zwanenburg		"
"	bark	Azia	F. Molenaar		"
"	"	S. van Heel	H. D. Dietz	Nederland	"
"	schip	Fathool Moebarak	S. Segaf	"	Gezagvoerder.
Nederl. Indie	bark	Marianne Anthoinette	J. Winter	Batavia	B. Kopersmit & Co.
"	"	Foulke Nassar	J. H. van Garling		Gezagvoerder.
"	"	Justina	M. J. Meijer	Singapore	"
"	"	So-oot Ban	Hadjie Oemar		"
"	"	Tjan Goan	Sie Ik Hiem	Singapore	"
"	"	Fathool Manam	S. Bargebeh		"
"	"	Kim Hing Sing	Liem Biauw Tioe		"
"	"	Balheer	Mohamat Said		"
"	brik	Eljesser	S. Aboebakar		"
"	"	Salim	Said Asegaf	Soerabaija	"
"	"	Alrachman	Mohamat Sanan		MacNeill & Co.
"	schoener	Bientang Toedjoe	C. F. Beasley	Banjermassing	
				Singapore	

Aangekomen Schepen te *Soerabaija.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEP.	GEZAGV.	VAN
Nov.	27	N. I.	bark	Bientang Berale	Moh Taheer	Grissee.
〃	—	〃	〃	Asultanie	Said Segaf	Banjermass.
〃	—	〃	kotter	Little Tot	Katjoong	Panaroekan.
〃	—	Eng.	bark	Lismoijne	W. Dempster	Hongkong.
〃	28	Hanov.	〃	Munster	G. Kok	Shanghay.
〃	29	N. I.	〃	Fathool Rachman	Said Segaf	Bandjermass.
〃	—	〃	kotter	Krabbe	Mardam	Passoeroean.
〃	—	〃	〃	Tedok	Wongso	Balie.
〃	—	〃	bark	Soedul Gair	Said Baharoon	Cheribon.
〃	—	〃	stooms.	Banda	A. G. Bosch	Batavia.
〃	—	Ned.	schip	Louisa Maria	P. Tjebbes	〃
〃	—	〃	bark	Jhr. Mr. v d W v Putt.	K. Lammerts	〃
〃	—	N. I.	brik	Marzoek	Sech Bagawie	〃
〃	30	〃	schoen.	Attaief	Sech Ba-Asin	Banjermass.

Vertrokken Schepen van *Soerabaija.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov.	26	Zweed.	bark	Carja Cecilia	Bergström	Falmouth.
〃	—	N. I.	brik	Risgil Hair	Sech Ganam	Bandjermass.
〃	28	Pruiss.	schip	Ferdinand Nis	Coler	China.
〃	—	Eng.	〃	Broomielow	P. Blijth	Nederland.
〃	—	Ned.	〃	Adm. van Kinsbergen	van der Putte	〃
〃	—	〃	〃	Oceaan	Poostkoke	〃
〃	—	N. I.	kotter	Klára	Sahak	Banjoewangie.

In lading liggende schepen *te Soerabaija.*

VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING	AGENTEN.
Nederlandsch,...	Drie Vrienden	J. Anderson		Fraser, Eaton & Co.
〃	Bellatrix	van der Wijk	Nederland.	〃
〃	Zaanstroom	Schaap		Schimmelpenninck & Co.
〃	Jan Schouten	J. Coening Meijer		〃
〃	Jacob	Börger		Mathieu & Co.
〃	Delfshaven	Schaap qq.		B. Kopersmit & Co.
〃	Phoenix	Johanssen	Nederland.	Schimmelpenninck & Co.
〃	Louisa Anthoinetta	Mc. Kenzie		Adam & Co.
〃	Catharina Wilhelmina	Popken	Rotterdam.	Ruyl, Cramer & Co.
〃	Everdina Elizabeth	Tonjes		〃
〃	Laurens Coster	Koenen		〃
〃	Johannes Albertus	J. C. Londt		B. J. van Eck & Co.
〃	Jonge Jan	Pheiffer	Nederland.	van Leeuwen & Co.
〃	Oost India Packet	Postma		Schimmelpenninck & Co.
〃	Adolf van Nassau	P. Meester	Nederland.	〃
〃	de Stad Nijmegen	Crugs		B. J. van Eck & Co.
〃	Prins Frederik der Nederl.	de Wit		Schimmelpenninck & Co.
〃	Sophia	G. Schuit		Mathieu & Co.
〃	Jhr. Mr. van der Wal van Puttershoek	Lammerts		Schimmelpenninck & Co.
Nederl. Indie....	Fear Not	Mc. Kenzie		Adam & Co.
〃	Carolina Sophia	N. C. van der Beek	Molukko's.	〃
Engelsch..........	Henry Winch	Griffin	Singapore.	〃
〃	Sophia Fraser	Wilson	〃	〃
Deensch..........	Maria Christina	C. Vos.	Nederland.	P. Kervel & Co.
Hanover..........	Munster	C. Koch	〃	〃
Pruisisch..........	Ida Mathilda	L. H. Gronow	Amsterdam.	B. J. van Eck & Co.

In lading liggende schepen te *Batavia.*

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch.........	bark	Valparaiso*	H. A. Ellerman	Padang	Haager & Schuurman.
〃	〃	Eva Johanna*	H. de Boer		〃
〃	〃	Anna Paulowna*	W. Bik Wz.		〃
〃	brik	Cornelia Hendrika*	de Boer		〃
〃	schip	Cornelis Houtman	J. H. Rolman	Amsterdam	Schimmelpenninck & Co.
〃	bark	Pantalon	Bruinzeels		〃
〃	〃	Emelie	Marker		〃
〃	〃	Constance	Kimmerer		〃
〃	〃	Provincie Drenthe	H. A. Beckering		〃
〃	〃	Almelo	R. P. Tjebbes		〃
〃	schip	Acadia	G. Greefkes		〃
〃	bark	Amboina	W. H. Busman		Reijnst & Vinju.
〃	〃	Bezoekie*	van Bueren		〃
〃	4 mast	schoener Argo*	van Teutem	Bezoekie	〃
〃	bark	Twee Anthony's*	van Rijn van Alkemade		〃
〃	〃	Alblasserdam	J. 'tHoen		Maclaine, Watson & Co.
〃	〃	Cornelis Smit*	R. Weidenaar		〃
〃	schip	Susanna en Elisabeth*	C. Ouwehand		〃
〃	bark	Regina Maria*	S. Ouwehand		〃
〃	〃	Stad Middelburg*	D. D. Ouwehand		〃
〃	〃	Catharina Maria*	Schuchard		〃
〃	schip	Electra*	H. Wegman	Soerabaija	〃
〃	〃	Zeelandia*	W. Blankhert		〃
〃	〃	Cheribon*	W. J. Coers		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
〃	〃	Johanna Christina*	J. R. de Boer		〃
〃	〃	Louis Meijer*	O. Hazewinkel		〃
〃	〃	Twee Cornelissen	J. C. Krije		〃
〃	〃	President Plate*	J. C. Hartsen		〃
〃	〃	Noord Braband*	H. R. Bok		〃
〃	〃	President van Rijckevorsel*	C. Vermeij		〃
〃	〃	Cornelia en Geertruida	C. E. Hoeksma		〃
〃	bark	Voorwaarts*	G. F. Bus		〃
〃	〃	Souburg*			〃
〃	schip	Nieuwland	D. G. Pott		〃
〃	〃	Elisabeth	H. A. Harms		〃
〃	bark	Jeannette en Agatha	C. Kleijndert		〃
〃	〃	Willem III*	C. van der Burg		〃
〃	brik	Wildeman	A. J. Driest	Soerabaija	Tolson, Hunt & Co.
〃	bark	Haamstede*	H. H. de Boer		van Ommeren, Rueb & Co.
〃	〃	Susanna*	C. J. Kaleshoek		〃
〃	brik	Koerier*	J. F. Rotgans		〃
〃	〃	Jan van Galen*	P. de Boer		〃
〃	〃	Rhynvis Feith*	Lammers	Soerabaija	〃
〃	bark	Grondwet*	F. C. Kamminga	Nederland	〃
〃	〃	Constantia*	E. Vonck		〃
〃	schip	Ternate*	T. Carsz Tz.		〃
〃	〃	Ary Scheffer*	J. G. Kunst	Soerabaija	B. van Leeuwen & Co.
〃	〃	Johanna Maria Christina	Gorter		Paine, Stricker & Co.
〃	bark	Vijf Gebroeders	G. J. Teensma		B. Kopersmit & Co.
〃	〃	Neptunus*	P. Schuurman		〃
〃	〃	Wilhelmina Lucia*	G. Poolman		〃
〃	〃	Waterloo*	D. Duinker		〃
〃	〃	Eensgezindheid*	B. G. Flik		〃
〃	〃	Ouderkerk a/d. Amstel*	D. H. Kramer		〃
〃	〃	Ida Elisabeth*	H. Kramers		〃
〃	schip	Biesbosch*	J. H. Mugge		〃
〃	〃	Philips van Marnix*	E. van Duijn		〃
〃	〃	Tonia	Zeeman	Nederland	〃
〃	〃	Doelwijk	Swart	Nederland	〃
〃	〃	Kosmopoliet	J. Bouten	Nederland	〃
〃	〃	Prins van Oranje*	Hensing		de Weerdt, Ruijl & Co.
〃	bark	Abel Tasman*	J. R. Rijken		〃
〃	〃	Tagal*	Göbel		〃
〃	〃	Allegonda Jacoba	Deurholtz		J. Cezard & Co.
〃	〃	Odilia Magaretha	Hazelhoff		〃
〃	schip	Willem de Eerste	T. J. Niedfeld		〃
〃	〃	Delft*	van Geelkerken		〃
〃	〃	Jedo	van der Hoeven		〃
〃	bark	Beurs van Rotterdam	T. de Vos		〃
〃	〃	Landbouw*	P. Kleijnenberg		〃
〃	schip	Admiraal de Ruijter	B. Koster		E. Moormann & Co.
〃	bark	Ferdinandina Emma	Tange	Soerabaija	〃
〃	〃	Laura en Adèle	von Noël		C. Bahre en G. Kinder.
Nederl. Ind..........	〃	Ameer*	Sech Balfagie	Soerabaija	Ruijs, Jacobsen & Co.
〃	〃	Aladanie*	Goestie Tassim		〃
〃	schoener	Atistul Maulah*	Hadjie Ariep	Banjermassing	〃
〃	bark	Jenoer*	Mohamad	Cheribon	〃
〃	〃	Mabroek*	Said Madeke	Palembang	〃
〃	〃	Abbol Hassim*	Said Alhabassij	Soerabaija	〃
〃	〃	Djoedoel Barie*	Sech Allamerie	Grissee	〃
〃	〃	Justina*	Lim Goansing		〃
〃	brik	Berkat*	Sohot		〃
〃	〃	Al Osmanie*	Sech Bahasoan		〃
〃	bark	Soesroel Karim*	Sech Awab Said	Samarang	B. J. Jacobs.
〃	〃	Boesroel Karim*	Said Mohamad	Banjermassing	〃
〃	〃	Faid Alim*	Sech Abdulla	Makasser via Soerabaija	〃
〃	brik	Zwaluw*	P. P. Bloem	Japan	Haager & Schuurman.
〃	bark	Wilhelmina Cox*	Deibel	Samarang	Cassalette & Co.
〃	〃	Ellen*	Wentholt		B. Kopersmit & Co.
Engelsch.............	schoener	Alice Marten*	Starres		Hunter, Houghton & Co.
〃	bark	Vernon*	Gilbert		〃
〃	〃	Richard Thornton*	J. D. Ramsay		Martin, Dyce & Co.
〃	〃	Ravenswarth*	Applety		Maclaine, Watson & Co.
〃	schip	Lord Warriston*	Look		Morgan, Melbourn & Co.
〃	〃	Achilles	H. T. Hart		〃
〃	schoener	Harriet*	Ross	Cocos Eilanden	Adam & Co.
〃	schip	Oxus*	Wallave		〃
〃	bark	Rory O. More*	Thomas		〃
Fransch..............	〃	Mauritius*	Regnier		C. Bahre & G. Kinder.
〃	〃	Camoëns*	Goussaume	Frankrijk	J. Cezard & Co.
Amerikaansch......	schip	Robert Patten*	Donnell		Maclaine, Watson & Co.
Bremer...............	〃	Merrimac*	C. Thurston		〃
Hamburg............	schoener	Helene*	Range		C. Bahre & G. Kinder.
〃	schip	Neumuhlen*	Heuer		Metzendorff, Wilmans & Co.
Hanover............	〃	Kroonprins Ernst August.*	Meijer		C. Bahre & G. Kinder.
Zweedsch............	〃	Cecilia*	Kronhaun	Dordrecht	Pitcairn, Syme & Co.
〃	brik	Selma*	Larsson		Paine, Stricker & Co.
〃	bark	Prince Oscar*	Oberg		〃
Deensch..............	〃	Valkijrien*	Strandgaard	Copenhagen	〃
〃	schip	Hindostan*	Bendixen		C. Bahre & G. Kinder.

HANDELSBERIGTEN.

Amsterdam 24 October.

Van **Java Tabak** zijn de volgende partijen uit de eerste hand verkocht geworden.

Hoofdmerk TR ℔ *Herman de Ruiter* aangebragt, bij inschrijving 1411 pakken. Hoofdmerk I 956 p. ℔ id. aangebragt.

Voorts in veiling op 20 Oct. 2353 Ladingen, merk Blitar Ngrowo, Kediri en Klein van $14^3/_4$ c. tot 79 c., 1229 p. Malang A. S. $18^1/_4$—$32^1/_4$, 1400 p. Malang van $17^1/_2$—$35^1/_2$, 2179 p. Malang waarvan slechts 1240 verkocht:

@ 17—$54^1/_2$. 789 p. Java @ 18—$32^1/_2$.
1535 〃 〃 〃 $16^1/_4$—33.

en een paar partijtjes uit de hand. Voor goede blanke soort werden hooge prijzen besteed en blijft vraag bestaan.

In **Java Suiker** wegens geringen voorraad beperkte handel; hetgeen aangevoerd werd, vond nemers, gedeeltelijk tot September-prijzen, gedeeltelijk $^1/_4$ @ $^1/_2$ beneden dezer. No. 13 *f* $38^1/_4$. In veiling op 18 Nov. zullen 20601 ℔. komen. De gezamentlijke voorraad hier te lande bestaat uit 30,500,000 Ned. ℔. op de Theeveiling, op 14 dezer gehouden, is alles coulant verkocht geworden.

Nadat de Java-Koffij uit veiling van 1 Sept. afgeleverd en ontvangen zijn, is het stil met deze geworden. Onder 1e avans is niets te koop. Voor goed blanke en groenachtige moet men $1^1/_2$ avans betalen.

Indigo, wegens de thans te Londen gehouden wordende Indigo-veilingen, gaat hier in niets om. Prijzen onveranderd.

Rijst slechts naar mooije grove soorten en Tafelrijst eenige vraag, tot vorige prijzen, en gaat dan ook nu en dan iets van de hand. Houders houden vast.

Voor **Banca Tin** goede vraag tot stijgende prijzen. Gisteren werd *f* 72,— en *f* 72,25 betaald.

Java Koe-, Runder- en Buffelhuiden werden coulant verkocht, tot iets betere prijzen.

Specerijen zonder handel, onveranderd. De handel is in het algemeen thans stil, slechts voor behoefte wordt gekocht.

Boter, Kaas, Vleesch vast op vorige prijzen. Beste soort iets hooger.

Genever was flaauw, doch nu weder op vorige prijzen. In de Rijnlanden zijn de **Wijnen** goedkooper, wegens gebrek aan fusten. Het gewas van dit jaar zal uitmuntend en in groote hoeveelheid uitvallen. In Frankrijk is de kwaliteit bijzonder goed uitgevallen.

Hier te lande is de oogst van **Granen** middelmatig. **Aardappelen** ruim. **Hooi** schaarsch uitgevallen, weshalve Boter, Kaas en Vleesch hoog in prijs blijven.

Manufacturen onveranderd, stil. **Katoen** in Liverpool zeer vast. De Amerikaansche berigten luiden minder gunstig, aangaande het nieuwe gewas.

Aanstaande week wordt door de N. H. M. eene Katoen-veiling gehouden.

De stand van het geld onveranderd.

Wisseldisconto $3^1/_2$ %.
Beleening op goederen $4^1/_2$ %.
„ „ effecten 3%.

In Duitschland, vooral te Weenen, is het contant geld schaarsch. De Weener Bank moet van af 1 November het papiergeld, de kleine stukken tegen Sp... inwisselen, derhalve zamelt zij nu zilver bijeen.

Zoo even ontvang ik berigten over Kaas en Boter van onze hoofdmarkt. Prijzen hooger. Dien ten gevolge is men hier ook hooger. Het verschil is ... op Kaas, fijnere soorten, en 10% op Boter. Voorraden zijn niet groot.

HANDELSBERIGTEN.

Aan- en Uitvoer te Batavia *van den 25 tot en met den* 28 *December* 1858.

Aanvoer.

Van Nederland per Ned. bark *Constantia*, gez. Vonck, agt. van Ommeren, Rueb en co.

200 keld. genever, *John Pryce en co.*
200 vs. boter, 75 led. leggers, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
150 vs. boter, 2 coll., 7 pakk., 4 kn., 3 bn. manufact., 75 led. leggers, *Or...*
1 kt. lijsten. 2 do. schilderijen, 4 do. papier, *Feltkamp, Mispelblom en co.*
4 kn. papier, *H. M. van Dorp.*
5 kn. manufact., 1 do. diversen, 3 vn. werktuigen, 1 kt. zalm, 1 do. che... calien, 1 do. tuinzaden, 50 keld. genever, *Agenten.*
7 kn. wijn, *Eekhout.*
20 kn. bitter. 6 do. manufact., *E. Moormann en co.*
2 kn. bier, *van Dentsch.*
1 kt. snuif, *Muijsenberg.*
1 kt. haring, *B. Kopersmit en co.*
1 kt. bessensap, *de Weerdt, Ruyl en co.*
2 kn. manufact., 1 do. zijde, *Gumprich en Strauss.*
100 vs. boter, *J. Cezard en co.*
2 kn. leder, 97 do. glas, 75 vs. spijkers, *Hunter, Houghton en co.*
10 kn. manufact., 40 pakk. zakken, *Haager en Schuurman.*
34 coll. provisien, 20 ps. ger. vleesch, 6 ossenhaasjes, *S. B. van Kleeff en co.*

Van Manilla per Ned. schip *Jan van Galen*, gez. de Boer, agt. van Ommeren, Rueb en co.

1 kt. sigaren kokers, *Borneo C. Limited.*
101 coll. touwwerk, *Maclaine, Watson en co.*
1 kt. diversen, *Steitz.*
4 honden, *Tiedeman en van Kerchem.*
1 kt. diversen, 32 do. sigaren, *J. Cezard en co.*
1 doos juweelen, *B. van Leeuwen en co.*
3 kn. sigaren, 1 do. sigaren kokers, 1 do. diversen, 2 dozen beschuit, *Martin, Dyce en co.*
900 ps. sp. matten, *Agenten.*

Uitvoer.

Naar Bencoelen en Padang per N. I. stoomb. *Batavia*, gez. Neijts, agt. W. Cores de Vries.

17 kn. koopmanschappen, *Abdul Kaum.*
12 kn. koopmanschappen, *Semer.*
3 kn. doeken, 1 do. sleudangs, *Tolson, Hunt en co.*
3 kn. doeken, *Purvis en co.*
18 kn. koopmanschappen, 2077 ps. sp. matten, *Said Moh. Satrie.*
24 kn. koopmanschappen, *Said Hassan Hadat.*
1 tromm. kleedingstukken, *Padangse.*
500 ps. sp. matten, *Said Moh. Alhap.*
1 kt. ruwe zijde, 4 do. rosewater, 3 do. sarongs, 100 fl. kaijoe poetie olie, ... *Awab Bagawie.*
40/m. Jav. sigaren, 1 kt. doeken, 20 do. madera, 5 do. brandy, 1 do. divers... 1 kt. sarongs, *Lim Hoa.*
1 orgel, *van Riet en ter Gouw.*
10 kn. gedr. doeken, *Pitcairn, Syme en co.*
25 keld. genever, *Busing, Schröder en co.*
4600 ps. sp. matten, *Sech Moh. Bafadel.*
1 copieer pers, 3 do. manufact., uit entrep. *B. van Leeuwen en co.*
4 kn. wijn, 1 do. cognac, 1 do. vruchten op water, 1 do. jams, 1 do. zuur... do. provisien, 4 vn. bier, 4 roll. vilt, *John Pryce en co.*
5 md. bier, 1 kt. provisien, 1 do. diversen, 1 do. kat. goederen, 2 do. ma... 2 md. min. water, 4 pic. suiker, 3 vn. vleesch, 5 kn. bier, 1 do. zeep, ... arak, 1 do. vruchten, *Lie Goanmo.*
4 keld. genever. 9 kn. provisien, 2 vn. spek, 2 md. min. water, 3 kn. w... 2 vn. vleesch, 3 do. boter, uit entrep. *Agenten.*
4 kn. koopmanschappen, 1 do. hammen, 60/m. Man. sigaren, 20 kn. wijn, ... do. thee, 2 do. zijden parapluien, 1 do. vermillioen, *Tjia Kiokbie.*
164 coll. gouv. goederen, 40 kn. wijn, *f* 60,000 zilv. munt, *Gouvernement.*
1 stel wagentuigen, *Crans.*
14 kn. koopmanschappen, *Yap Ban.*

Naar Nederland via Tagal, Pecalongan en Samarang per Ned. schip *Generaal de Stuers*, gez. Fokkens, agt. Maclaine, Watson en co.

450 pic. tin, 200 do. rotting, *N. H. M.*

Voor Samarang.

13 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*

Naar Singapore via Muntok en Riouw per N. I. stoomb. *Palembang*, gez. Roseboom, agt. W. Cores de Vries.

f 51860 zilv. munt, div. *Chinezen en Arabieren.*
28 pic. gutta percha, 2 coll. kantoorbeh., 6 kn. geweren, 11 do. manufact... entrep. *Busing, Schröder en co.*
f 5000 recepis, *E. Moormann en co.*
3 ks. zilv. munt, *N. H. M.*
f 93750 zilv. munt, 1 kt. monsters, *Maclaine, Watson en co.*
f 80,000 zilv. munt, *Borneo C. Limited.*
8 vn. genever, 3 do. azijn, 94 do. spek en vleesch, 8 zakk. koffij, 8 krandjiker, 15 vn. boter, 78 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*

Naar Engeland per Hamb. schip *Cesar Godefroy*, gez. Stortenbecker, agt. Metzendorff, Wilmans en co.

250 pic. rotting, 9500 do. rijst, 25500 ps. rottingstokken, *Agenten.*

Naar Nederland via Soerabaija per Hamb. schip *Arracan*, gez. Both, agt. Metzendorff, Wilmans en co.

6806 pic. suiker, 119 do. rotting, 120 do. sapanhout, 30 coll. provisien, entrep. *Agenten.*

Naar Nederland via Passoeroean per Ned. schip *Willem de Zwijger*, gez, van der Driest, agt. van Ommeren, Rueb en co.

5400 pic. rijst, 274 do. rotting, *Agenten.*

Naar Nederland via Soerabaija per Ned. bark *Karel Hendricus*, gez. van der Geer, agt. Dümmler en co.

72 led. leggers, 8710 ps. steenen, 43 kn. wijn, 100 keld. genever, 58 kn. manufact., 10 do, koek en banket, 6 do. bladkoper, 2 vs. spijkers. 1 kt. orgel... boeken, 1 do kleedingstukken, 1 do. molens, *Lading voor Soerabaija.*
2 kn. meel, *Lelienfein.*
10 kn. cambrics, *Martin, Dyce en co.*
1 kt. boeken, 1 do. Chin. zijde, *Adam en co.*
1 kt. rijtuig, *Reynst en Vinju.*

Voor Nederland.

150 pic. rotting, 450 do. tin, *N. H. M.*

Naar Nederland per Zw. bark *Elisabeth*, gez. Larsson, agt. Pitcairn, Syme en co.

2970 pic. suiker, 4570 do. rijst, *John Pryce en co.*
810 pic. rijst, *Lie Pektat.*
122 pic. rotting, 9 coll. provisien, uit entrep. *Agenten.*

Naar Australia via Indramaijo en Samarang per Ned. schip *Generaal Michiels*, gez. Visser, agt. Schimmelpenninck en co.

137 coll. provisien, 90 roll. zeildoek, 117 paren schoenen, *Aan boord gebleven lading.*
3 kn. wijn, 2 md. min. water, 1 kt. provisien, *van der Meulen en co.*
120 pic. rotting, *N. H. M.*

Naar Nederland via Tjilatjap per Ned. bark *H. Liduina*, gez. Brink, agt. de Weerdt, Ruijl en co.

409 pic. tin, 50 do. rotting, *N. H. M.*

Aangekomen Passagiers te Batavia,

van den 8 tot en met 10 December 1858.

Met de Ned. Ind. Stoomb. Samarang Packet, kapt. J. F. Scheel, de hh. ...aler en Z. M. troepen van Samarang via Cheribon.

Met de Ned. Ind. brik Al Osmanie, kapt. Sech Abdul Bahasoan, 200 Inlanders van Singapore.

Met het Ned. schip Amsterdam, kapt. D. Heiderschee, de heer Kerr van Hongkong.

Vertrokken Passagiers van Batavia,

van den 8 tot en met den 10 November 1858.

Met het Ned. Ind. Stoomschip Koningin der Nederlanden, kapt. E. Lewis, de hh. Feltkamp en familie., Hawkins, Gaspar, Combé en Dr. Croockewit naar Singapore, Mevr. van der Smissen en Kind, offic. der Genie Bouwan... naar Muntok, offic. van Adm. bij de marine J. A. Waldeck naar Riouw.

Correspondentie.

Eenige geabonneerden van de Opéra verzoeken ons, door middel van ons blad, de Directie van den Schouwburg te vragen, of het Répertoire is uitgeput, daar men ... dezelfde stukken ten tooneele ziet voeren, alhoewel ... noemde Directie reeds verscheidene nieuwe stukken beloofd heeft, maar deze tot nog toe niet zijn opgevoerd, zoo dat dit steeds tot de vrome wenschen blijft behooren.

Redactie.

Snelpersdruk van H. M. van Dorp, te Batavia.